

Aglonas novadā
izveidotas jaunas
iestādes

4. lappusē

Vārkavas novada
iedzīvotāji
realizēs projektus

5. lappusē

Valsti bezdarbs
samazinās,
Latgalē — ne

6. lappusē

Muzeju nakts Preiļos — ar graudberzi, uz akmeņiem ceptiem plāceņiem un gleznu izstādi

● Sestdien, 15. maijā, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja rīkotās muzeju nakts *naglia* bija vēstures rekonstrukcijas grupas «Baltava» piedalīšanās, kas klātesošajiem deva ieskatu seno latviešu ikdienā dzelzs laikmetā. Ar nepacietību visi gaidīja, kā garšos uz nokaitētiem akmeņiem ceptie rupju miltu plāceņi. Foto: S. Berezovska

Tradicionālā muzeju nakts, kas šogad risinājās ar devīzi «Par tīru pasauli!», plašu un daudzveidīgu publiku 15. maijā pulcēja arī Preiļos, jo Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs bija viens no 120 Latvijas muzejiem, kas pretēji ierastajai kārtībai sestdien durvis skatītājiem vērā vakarā. Aktivitātes ieilga krietni pāri pusnaktij.

Kā «Novadniekam» atzina Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša, veltas izrādījušās muzeja darbinieku bažas par to, ka mainīgie klimatiskie apstākļi muzeju nakts viesus varētu sabaidīt. Acimredzot iepriekšējo gadu aktivitātes vietējiem ļaudīm gājušas pie sirds, jo lietus un uz-

mācīgo odu mākoņi arī šoreiz daudzos apmeklētājus netraucēja baudīt muzeja piedāvājumu. Jau pirms pulksten 22.00, kad bija izziņots muzeju nakts sākums, pie Preiļu parka vārtsarga namiņa pulcējās lieli un mazi. Pirms sākās pieteiktās aktivitātes, durvis vēra parka kapela, muzeja fondu glabātuves telpas, kur varēja vērot senatnīgās lietas. Jaunāko paaudzi daudzas no tām patiesi izbrīnīja. Bērniem šķita neticami, ka vēl pagājušajā gadsimtā cilvēki staigājuši vīzēs, postalās, kūts darbos gājuši ar vējlukturiem rokās, berzuši un tirījuši nokvēpušos petrolejas lampu stiklus, mazuļus guldījuši vienkāršos koka šūpulišos.

Muzeju nakts «naglia» Preiļos bija Ievas Pizognes un vēstures rekonstrukcijas grupas «Baltava» no Rīgas piedalīšanās. «Baltava» ir domubiedru un vēs-

tures pētnieku grupa, kuras dalībniekus interesē Latvijas vēsture dzelzs laikmetā. Skatītāji varēja ne tikai vērot, bet arī paši piedalīties un darboties. Jo īpaši bērnus un jauniešus saistīja graudberzis — akmens ripa, ar kuru tiek uzbērtas saujīna graudu, lai pēc tam, ar otru akmeni beržot, tos pārvērstu miltos, kas derīgi plāceņu cepšanai. Ieva Pizogne atzina, veicies kā nu kuram. Process, lai tiktu pie miltiem, nav viegls un ātrs, ir krietni jānopūlas, lai milti būtu vajadzīgajā smalkumā. Tas nekas, ka dažam centīgākajam, malumu kopā raušot, gan mute, gan drēbes ar miltiem noputinātas, rezultātā tomēr tapis skaidrs, kā tikt pie karašas, kā strādājuši, domājuši un jutušies senie latvieši.

Turpinājums 7. lappusē.

NENOKAVĒJIET ABONĒT
«NOVADNIEKU»

jūnijam un
turpmākajiem mēnešiem!

Modernizētajās
«Latvijas Pasta» nodaļās
to var izdarīt līdz
26. maijam,
pārējās pasta nodaļās
un pie pastniekiem
līdz 20. maijam,
«Novadnieka»

redakcijā
Brīvības ielā 14, Preiļos,
un interneta mājas lapā
www.novadnieks.lv
sadaļā «Abonēšana» —
līdz 20. maijam.

ZIŅAS

Aicina uz sarunu Aglonas novada uzņēmējus

Jaunizveidotais Aglonas novada uzņēmējdarbības atbalsta centrs, kas savu darbību pašvaldībā uzsāka tikai 6. maijā, šonedēļ uz informatīvu sanākumi pulcē kopā novada uzņēmējus, informē Aglonas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele.

Interesenti tiek aicināti Aglonas novada domē 20. maijā pulksten 17.00, lai kopīgi apspriestu uzņēmējdarbības veicināšanas un tūrisma attīstības aspektus, iecerēs un plānos. Uzņēmējdarbības atbalsta centra vadītāja Ināra Gražule uzsver, ka šis sanāksmes galvenais mērķis — noskaidrot novada uzņēmēju vēlnes un idejas, kā turpināt iesāktos darbus, radīt jaunus tūrisma piedāvājumus, kā arī uzzināt, kādu atbalstu uzņēmējiem varētu sniegt pašvaldība.

Plāno vienkāršot iedzīvotāju ienākumu deklarēšanu VID

Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija 12. maijā konceptuāli atbalstīja grozījumus likumā «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli», kas paredz vienkāršot ienākumu deklarēšanu Valsts ieņēmumu dienestā (VID) tiem iedzīvotājiem, kuriem tas ir jādarbojas obligāti. Ierosinātās izmaiņas paredz, ka ienākumu deklarācija iedzīvotājiem būs jānorāda tikai tā informācija, kas nav pieejama citās valsts informācijas sistēmās. Līdz ar to nodokļu administrācijai pārējās nepieciešamās ziņas būs jāiegūst no citiem valsts reģistriem. Spēkā esošais regulējums nosaka, ka gada ienākumu deklarācija obligāti jāiesniedz individuāliem uzņēmējiem, zemnieku saimniecību īpašniekiem un citiem saimnieciskās darbības veicējiem, kā arī ārvalstīs strādājošajiem un iedzīvotājiem, kas papildus darba algai saņēmuši autoratlīdzību. Patlaban iedzīvotājiem, aizpildot ienākumu deklarāciju, jāsniedz arī ziņas, kas jau atrodas dažādos reģistros un pieejamas arī VID. Tādējādi, sniedzot informāciju atkārtoti, iedzīvotājiem tiek radīta neērta un deklarāciju aizpildītājiem jānodrošina par datu neatbilstību VID datu bāzēs esošajai informācijai, norāda likumprojekta autori. Deklarēšanas vienkāršošanu ļautu arī ekonomēt VID finanšu un administratīvos resursus, ko patlaban tērē atkārtotai datu apkopošanai deklarācijās. Par grozījumiem likumā «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» trīs lasījumos vēl jālemlj Saeimai.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Internetā katru mēnesi būs jāpublicē amatpersonu atalgojums

Saeima 13. maijā galīgajā lasījumā pieņēma grozījumus Valsts pārvaldes iekārtas likumā, atbalstot tajā priekšlikumu — uzlikt pienākumu visām valsts iestādēm katru mēnesi publicēt internetā visu iestādes amatpersonu saņemto atalgojumu, norādot arī personas vārdu un uzvārdu. Par šo priekšlikumu nobalsoja 52, pret 16, bet atturējās 20 deputāti. «Piedāvātās normas mērķis ir dot iespēju ikmēneša pilsoniskai kontrolei pār budžeta līdzekļu tērītiem, tā ekonomējot finanšu līdzekļus,» norāda šā priekšlikuma iniciators deputāts Kārlis Šadurskis. Informācija par iestādes struktūru un amatiem tiek publicēta un aktualizēta iestādes mājaslapā internetā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ministru kabinets nosaka iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības un tās izveidošanas, uzraudzības un uzlabošanas kārtību tiešās pārvaldes iestādēs. **Likuma grozījumi stāties spēkā 2010. gada 15. jūnijā.** Bet likuma norma par atalgojuma apjoma publiskošanu neattieksies uz valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrībām, publiski privātajām kapitālsabiedrībām un kapitālsabiedrībām, kurās valsts, pašvaldības vai publiski privātajai kapitālsabiedrībai pieder visas kapitāla daļas. Informācija par šīm kapitālsabiedrībām, izņemot kredītiestādes, amatpersonu (darbinieku) atalgojuma noteikšanas kritērijiem un darba samaksas apmēru sadalījumā pa amatu grupām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā tiek publicēta attiecīgās kapitālsabiedrības vai kapitāla daļu turētāja mājaslapā internetā, ja kapitālsabiedrība saņem valsts budžeta līdzekļus, pilda tai deleģētos valsts pārvaldes uzdevumus vai tās darbība ir saistīta ar maksājumu valsts budžetā administrēšanu, pārvalda vai apsaimnieko valsts īpašumu vai organizē valsts īpašuma privatizāciju, saņem pašvaldību budžetu līdzekļus vai ir izveidota, lai piedalītos pašvaldības autonomo funkciju pildīšanā.

Lietotu auto pārdošana samazinājusies par 60%

Sakarā ar kredītu nepieejamību auto iegādei lietoto auto tirdzniecība pērn samazinājusies par aptuveni 60%, intervijā biznesa portālam «Nozare.lv» atklāj Lietotu automobiļu tirgotāju asociācijas prezidents un automašīnu tirdzniecības uzņēmuma SIA «Pro Vento» direktors Uģis Vitols. Tajā pašā laikā Vitols uzsvē, ka tirgus nav apstājies, jo neliels pieprasījums ir visu laiku. Centrālās statistikas pārvaldes dati par pirmo reizi reģistrētiem auto liecina, ka pērn Latvijā pavisam reģistrētas 17 288 automašīnas, no kurām jauni auto, kas ir ražoti norādītajā gadā vai gadu iepriekš, ir 6443. Turpretī 2008. gadā pirmo reizi tika reģistrēti 54 759 auto, no kuriem jauni bija 19 775, bet lietoti — 34 984.

Algu līdz Ls 200 mēnesī saņem 44,4% Latvijas iedzīvotāju

Šogad pirmajā ceturksnī pamatdarbavietā neto (pēc nodokļu samaksas) darba algu līdz 200 latiem mēnesī saņēma 44,4% darba ņēmēju Latvijā, kas ir par 12,4 procentpunktiem vairāk nekā pirms gada, informēja Centrālajā statistikas pārvaldē. Savukārt 23,2% (pirms gada — 24,2%) algotu darbu strādājošo 2010. gada pirmajā ceturksnī mēnesī saņēma algu 200,01 - 300 latu apmērā, 19,2% (27,1%) mēnesī saņēma 300,01 - 500 latu algu, bet 6,6% (10,4%) darba ņēmēju saņēma algu 500,01 - 1000 latu robežās. Savukārt algu no 1000,01 lata un vairāk mēnesī šogad pirmajā ceturksnī saņēma 1,1% darba ņēmēju pretstatā 1% 2009. gada attiecīgajā periodā. Statistikas pārvaldes dati arī liecina, ka pirmajā ceturksnī darba alga netika aprēķināta (saistībā ar bezalgas, grūtniecības, dzemdību atvaļinājumu, vai arī darbs sāksies nesen u.tml.) vai aprēķināta, bet netika izmaksāta 4,1% (pirms gada 2,6%) darba ņēmēju. Savukārt 1,4% (2,7%) algotu darbu strādājošo darba samaksas lielumu neizpaudiva. Latvijā kopumā 2010. gada pirmajā ceturksnī bija nodarbināti 916,7 tūkstoši cilvēku jeb 51,7% no iedzīvotāju kopskaita vecumā no 15 līdz 74 gadiem.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),
65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lvLaikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

Šajā pasaulē bagātus mūs dara ne tas, ko saņemam, bet tas, ko atdodam.

H. Bičers

Iedzīvotāji valsts sociālos pabalstus varēs pieprasīt vienkāršāk

Lai iedzīvotājiem vienkāršotu valsts sociālo pabalstu pieprasīšanas kārtību, padarot to maksimāli ērtu un pieejamu ikvienam, valdība 12. maijā apstiprināja Labklājības ministrijas (LM) sagatavotos grozījumus attiecīgajos noteikumos.

Atbilstoši izmaiņām turpmāk pieprasījumu par ģimenes valsts pabalsta, piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalidu, bērna kopšanas pabalsta, piemaksas pie bērna kopšanas pabalsta un vecāku pabalsta par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem, bērna piedzimšanas pabalsta, bērna invalīda kopšanas pabalsta, pabalsta invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta piešķiršanu varēs nosūtīt arī pa pastu vai iesniegt elektroniskā dokumenta formātā. Vienlaikus minētos valsts sociālos pabalstus tāpat kā iepriekš varēs pieprasīt, personai vai tās pilnvarotajai personai arī personīgi ierodoties VSAA un iesniedzot rakstisku iesniegumu.

Pieprasot jebkuru no minētajiem pabalstiem, iedzīvotāji varēs izmantot Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) mājas lapā www.vsaa.lv esošo veidlapu.

Tāpat grozījumi nosaka pienākumu citām valsts pārvaldes institūcijām sniegt VSAA nepieciešamo informāciju. Tas nozīmē, ja bērns, par kuru tiek maksāts pabalsts, būs ievietots valsts, pašvaldības vai privātā bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē un atradīsies pilnā tās apgādībā vai nodots audzināšanā audžuģimenei, tad bāriņtiesai, valsts, pašvaldības vai privātajai bērnu aprūpes un audzināšanas iestādei 5 darba dienu laikā par to būs jāpaziņo VSAA nodaļai atbilstoši pabalsta saņēmēja deklarētajai dzīvesvietai.

Savukārt pēc lēmuma pieņemšanas par aizbildnības nodibināšanu bāriņtiesai ne vēlāk kā trīs dienu laikā par to būs jāpaziņo VSAA nodaļai, atbilstoši aizbildņa deklarētajai dzīvesvietai. VSAA dokumentus par pabalsta piešķiršanu izskatīs un lēmumu par pabalsta piešķiršanu pieņems desmit dienu laikā pēc dokumentu saņemšanas.

Līdz ar to, ja informācija, kura būs nepieciešama lēmuma pieņemšanai, būs citas institūcijas rīcībā, iestāde to iegūs pati, nevis pieprasīs no privātpersonas.

Vienlaikus, pieprasot bērna piedzimšanas un bērna kopšanas pabalstus, personai nebūs jāuzrāda bērna dzimšanas apliecība, jo minētās ziņas VSAA iegūs no iedzīvotāju reģistra datiem.

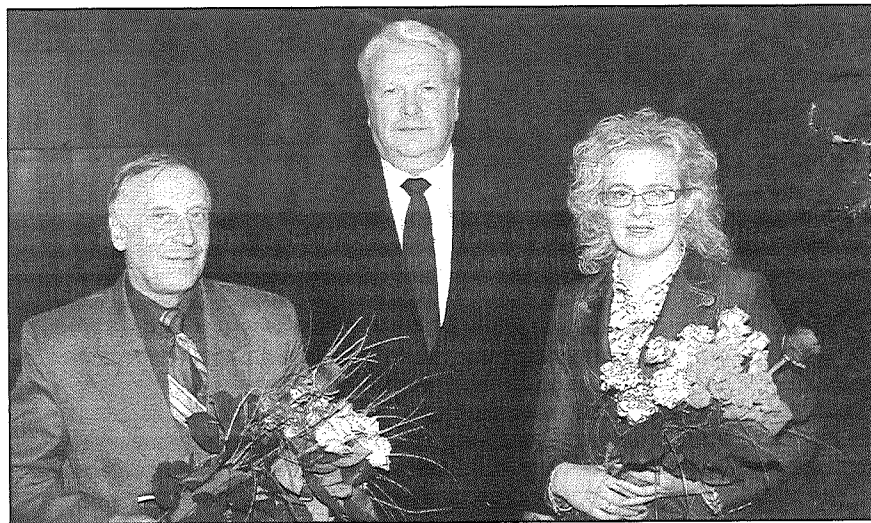
Iepriekšminēto paredz valdībā apstipri-

nātie grozījumi Noteikumos par ģimenes valsts pabalsta un piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalidu apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta un piemaksas piešķiršanas un izmaksas kārtību, Noteikumos par bērna kopšanas pabalsta un piemaksas pie bērna kopšanas pabalsta un vecāku pabalsta par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta un piemaksas piešķiršanas un izmaksas kārtību, Noteikumos par bērna piedzimšanas pabalsta piešķiršanas un izmaksāšanas kārtību, Noteikumos par bērna invalīda kopšanas pabalsta apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību, Noteikumos par pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, pabalsta apmēru, kā arī pabalsta apmēra pārskatīšanas kārtību, Noteikumos par pabalsta apmēru transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir grūtināta pārvietošanās, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtību, Noteikumos par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un apbedīšanas pabalsta apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalstu piešķiršanas un izmaksas kārtību.

PVD darbinieki saņēma Zemkopības ministrijas atzinības rakstus

6. maijā sakarā ar Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas 20. gadadienu zemkopības ministrs Jānis Dūklavs ar Zemkopības ministrijas Atzinības rakstiem un medaļām «Par centību» apbalvoja labākos nozares pārstāvjus — lauksaimniekus, speciālistus, zinātniekus, uzņēmējus, mācībspēkus un valsts pārvaldes darbiniekus. Viņu vidū arī Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) darbinieki.

Zemkopības ministrijas Atzinības rakstu saņēma arī PVD Informātikas departamenta tehniskā nodrošinājuma daļas vadītājs Jānis Kauliņš un PVD Dienvidlatgales pārvaldes vadītāja vietniece **Diāna Pastare**. PVD D.Pastare strādā jau divpadsmito gadu, savulaik, līdz dienesta reorganizācijai, bijusi PVD Preiļu pārvaldes vadītāja. Atzinības raksts viņai piešķirts par ieguldījumu PVD darba uzlabošanā.

● Pārtikas un veterinārā dienesta Dienvidlatgales pārvaldes vadītāja vietniece Diāna Pastare (no labās) kopā ar zemkopības ministru Jāni Dūklavu un PVD Informātikas departamenta tehniskā nodrošinājuma daļas vadītāju Jāni Kauliņu.

UZMANĪBU!

Lauksaimniekus aicina neuzķerties uz apšaubāmiem darījumiem

Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome (LOSP) aicina zemniekus būt uzmanīgiem un neatsaukties dažādu personu mudinājumiem uz apšaubāmiem darījumiem.

Pēdējā laikā vairāki LOSP biedri ir saņēmuši piedāvājumu uz īsu laika periodu «pārdot» lopus. Zemes īpašnieki, kam nav lauksaimniecības dzīvnieku vai arī nav pietiekams dzīvnieku skaits, ir izdomājuši jaunu fiktīvu darījumu, ko varētu nosaukt par darījumu «vēlos irēt lopus». Šie zemes īpašnieki par noteiktu naudas summu vēlas pirkt dzīvniekus ar savdabīgiem nosacījumiem — dzīv-

nieki tiek pārdoti tikai formāli, bet faktiski tie paliek saimniecībā un to atrašanās vieta netiek mainīta.

LOSP pārstāvji uzskata, ka acimredzot vēlme veikt šādus fiktīvus darījumus ir izskaidrojama ar faktu, ka, lai iegūtu tiesības saņemt Eiropas Savienības vai valsts atbalstu, zemes īpašniekam uz konkrētu datumu ir jānodrošina noteikts nosacīto liellopu vienību skaits uz vienu zemes hektāru. Tā no šī gada 1. jūlija būs spēkā jauna sistēma, — lai saņemtu atbrīvojumu no akcīzes nodokļa dīzeļdegvielas iegādei par pastāvīgajām plāvām un ganībām vai aramzemē sētajiem ilggadīgajiem zālājiem, šajās platībās būs jānodrošina mini-

mālais lauksaimniecības dzīvnieku blīvums.

LOSP vēlas brīdināt zemniekus un aicina dzīvnieku īpašniekus neatbalstīt šādus darījumus, jo, iespējams, sākotnēji šāds darījums var šķist vilinošs, tomēr rezultātā var izrādīties, ka paši lauksaimnieki no šiem darījumiem cietīs.

Atbalstot šādus apšaubāmus darījumus, palielinās risks, ka tiks pārsniegta akcīzes nodokļa atbrīvojumam garantētā platība. Līdz ar to katram lauksaimniecības produkcijas ražotājam tiks proporcionāli samazināta apstiprinātā platība, par kuru būs tiesības saņemt atbrīvojumu no akcīzes nodokļa dīzeļdegvielas iegādei.

Cer uz Rēzeknes ielas rekonstrukcijas iespējām

Pašvaldība nolēmusi lūgt Satiksmes ministriju piešķirt finansējumu projekta «Rēzeknes ielas rekonstrukcija no Brīvības ielas līdz Kalnu ielai Preiļos» īstenošanai. Darbu kopējās izmaksas tiek plānotas aptuveni 388 tūkstošu latu apmērā.

Kā uzsver novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs, projekts ielas rekonstrukcijas darbiem izstrādāts jau 2008. gadā. Toreiz pašvaldība bija gatava startēt Eiropas Reģionālās attīstības fonda

projektu konkursā, taču saņēma atteikumu, jo konkursā varēja piedalīties tikai tie projekti, kuru kopējās izmaksas pārsniedz pusmiljonu latu. Lai gan iespējas saņemt valsts atbalstu plānotajiem darbiem pašreizējos apstākļos ir minimālas, pašvaldība cer, ka, iesaistot lobijus, izdosies saņemt finansējumu, kas Satiksmes ministrijā paredzēts tranzītielu sakārtošanai.

No kopējām projekta izmaksām 88% (341 582 latu) ir plānots valsts budžeta finansējums, bet 12% (46 579 latu) — pašvaldības līdzfinansējums.

Pieņemti saistošie noteikumi par autoceļu ikdienas uzturēšanas klasēm vasaras sezonā

Aprīļa nogalē Preiļu novada domes deputāti apstiprināja saistošos noteikumus «Preiļu novada autoceļu ikdienas uzturēšanas klases 2010. gada vasaras sezonai». Šādu noteikumu nepieciešamību nosaka Ministru kabineta šī gada 9. marta noteikumi nr. 224 «Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli».

Saistošie noteikumi nosaka Preiļu novada pašvaldības autoceļu un to posmu sarakstus ar norādītām autoceļu uzturēšanas klasēm vasaras sezonai — no 1. aprīļa līdz 31. oktobrim. Uzturēšanas klases tiek noteiktas, ņemot vērā transportlīdzekļu satiksmes intensitāti un saskaņā ar normatīvajiem aktiem valstī.

Katrā novada pagastā apstiprināts savs uzturamo ceļu saraksts. Tā Preiļu pagasta pārvaldes teritorijā ietilpstošo ceļu saraksts ir 46 ceļi vai to posmi, kopumā 64,80 kilometru garumā. Aizkalnes pagastā ir 37 ceļi un ielas 53,995 kilometru garumā. Saunas pagasta 36 ceļu kopgarums ir 62,35 kilometri, bet, kā izrādās, Pelēču pagastā ir vislielākais uzturamo ceļu kopgarums — 83,41 kilometrs ar 35 ceļiem un ielām.

Visiem ceļiem noteikta D uzturēšanas klase. Izņēmums ir vienīgi Pelēču pagasta pārvaldes teritorijā esošais ceļš Arendole — Pelēči, kuram piešķirta C uzturēšanas klase, jo tas ir vienīgais, kurā notiek pasažieru pārvadājumi un kursē vietējās satiksmes autobuss.

Uzsāk novada attīstības programmas izstrādi

Preiļu novadā uzsākta novada attīstības programmas izstrāde. Līdz jūnijā beigām jābūt gatavai programmas pirmajai redakcijai. Atbildīgais par Preiļu novada attīstības programmas izstrādi ir izpilddirektors Vladimirs Ivanovs.

Kā «Novadniekam» atzina pašvaldības attīstības plānošanas daļas vadītājs Zigmārs Erts, programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments (līdz septiņiem gadiem), kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.

Izstrādājot attīstības programmu, kā svarīgākie uzdevumi noteikti — definēt novada attīstības viziju (lacionisku ilgtermiņa nākotnes redzējumu, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības), apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātos gan Preiļu novada, gan pagastu plānošanas dokumentus, jau uzsāktos un ietilplūst infrastruktūras projektus Preiļu novadā, kā arī ņemt vērā Latgales plānošanas reģiona

teritorijas plānojumu.

Attīstības programmas izstrādāšana paredzēta vairākos posmos — pašreizējās situācijas apzināšana; stratēģiskās daļas izstrāde; attīstības programmas rīcības plāna izstrāde; attīstības programmas ieviešanas uzraudzības plāna izstrāde. Šiem darbiem jābūt pabeigtiem līdz jūnijā beigām. Ja novada attīstības programmas galīgā redakcija saņems pozitīvu atzinumu no Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijas, programmas galīgā redakcija varētu būt apstiprināta jau šī gada oktobrī.

Domes sēdē apstiprināta arī novada attīstības programmas izstrādes darba grupa. Tajā bez darba grupas vadītāja Vladimira Ivanova iekļauti: attīstības daļas vadītājs Zigmārs Erts, attīstības daļas projektu vadītāja Sanita Melko, Preiļu biznesa inkubatora vadītāja Ineta Liepniece, Preiļu tūrisma informācijas centra vadītāja Irēna Kjarkuža, Latgales plānošanas reģiona attīstības un plānošanas nodaļas vadītāja Ingrīda Bernāne, izpilddirektora viet-

nieks Juris Kovaļevskis, sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejas priekšsēdētājs Oļegs Hļebņikovs, domes priekšsēdētāja vietnieks, SIA «Preiļu slimnīca» valdes priekšsēdētājs Jānis Anspoks, SIA «Preiļu saimnieks» valdes priekšsēdētājs Jānis Mūrnieks, novada sociālā dienesta vadītāja Diāna Vucāne, novada kultūras centra vadītājs Guntis Skrimblis, Preiļu bibliotēkas vadītāja Sigita Brice, Preiļu novada IT centra vadītājs Juris Erts, Preiļu novada lauku attīstības speciāliste Elza Spodra Elste, novada sporta metodiskais Leonīds Valdovs, Preiļu novada izglītības pārvaldes vadītājs Andrejs Zagorskis.

Bez tam paredzēts veidot vairākas tematiskās darba grupas, piesaistot attiecīgo nozaru speciālistus un viedokļu līderus. Novada iedzīvotāji tiek aicināti aktīvi piedalīties novada attīstības programmas izstrādē, piedāvājot savus viedokļus, ieteikumus līdz 18. jūnijam. Tuvāka informācija pašvaldības mājas lapā www.preili.lv.

Rosinās administratīvās lietas par nekustamā īpašuma nodokļu parādu piedziņu

Novada domē pieņemts lēmums ierosināt administratīvās lietas par nekustamā īpašuma nodokļu parādu piedziņu bezstrīdā kārtībā no Preiļu novada nekustamā īpašuma nodokļu maksātājiem.

Pagaidām domes speciālisti apkopojusi informāciju par nodokļu nemaksātājiem Aizkalnes un Pelēču pagastā, taču tāda pati situācija, kad sakrātas ievērojamas pa-

rāda summas, ir arī Preiļu un Saunas pagastā. Parādnieku sarakstā gan ir tie īpašnieki, kuru kopējās parāda summas (pamatsumma, nokavējuma nauda) pārsniedz 50 latus.

Aizkalnes un Pelēču pagastā iespējams, administratīvās lietas tiks ierosinātas pret 32 personām, kuras nekustamā īpašuma nodokli nav maksājušas par dažādu laika periodu, bieži tie ir vairāki gadi. Vairākos gadījumos nodoklis nav maksāts pat no 1995. gada,

kādas personas uzkrātais kopējais parāds pārsniedz 600 latus. Viens no iemesliem, kāpēc nav maksāts, ir tas, ka zemju īpašnieki dzīvo, piemēram, Rīgā, Rēzeknē, Daugavpilī, Salaspilī un Kuldīgas novadā. Tā kā nodokļa maksātāji ir brīdināti par iespēju ierosināt administratīvās lietas, vairāki no viņiem uzkrātos parādus pašvaldībai jau samaksājuši, negaidot, kad tos piedzīs bezstrīdā kārtībā.

Kohēzijas fonda projektam būs otrā kārtā

Aprīļa nogalē Preiļu novada domes deputāti kārtējā sēdē nolēma atbalstīt projekta pieteikuma «Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Preiļos, II kārtā» iesniegšanu Kohēzijas fonda projektu konkursam Vides ministrijā.

Šāds lēmums pieņemts, pamatojoties uz Ministru kabineta 2007. gada noteikumiem nr. 836 «Noteikumi par darbības programmas «Infrastruktūra un pakalpojumi» papildinājuma 3.5.1.1. aktivitāti «Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu, lielāku par 2000», kā arī no Vides ministrijas saņemto uzaicinājuma vēstuli. Novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs paskaidroja, ka Preiļu pašvaldība iesniegt projekta pieteikumu uzaicināta ierobežotā atlases kārtā, jo pirms vairākiem gadiem pilsētā veiksmīgi tika realizēta Kohēzijas fonda atbalstītā projekta ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstībai pirmā kārtā, kas tagad ļauj sniegt pakalpojumus iedzīvotājiem lielā daļā pilsētas, arī tajās ielās, kur iepriekš nedz ūdensvada, nedz kanalizācijas nebija.

Apstiprināts arī tehniski ekonomiskais pamatojums. Projekta kopējās izmaksas tiek rēķinātas aptuveni 2 693 000 latu apmērā. Attiecināmās izmaksas sastāda 2 226 000 latu (tajā skaitā 111 300 latu jeb 5% būs pašvaldības līdzfinansējums, bet 95% vai nedaudz vairāk kā 2 114 000 latu Kohēzijas fonda finansējums). Projekta neattiecināmās izmaksas (PVN 21% apmērā) — 467 468 latu. Pašvaldība gatava sniegt galvojumu projekta līdzfinansējumam 5% apmērā no attiecināmajām izmaksām un arī projekta neattiecināmajām izmaksām.

Projektu par ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstību (I kārtā) izstrādāja projektētāji no uzņēmuma «Cers projekti», arī šoreiz tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrāde uzticēta šai firmai, kuras speciālisti jau labi pārzina situāciju pilsētā.

Kā «Novadniekam» apstiprināja Preiļu novada domes attīstības plānošanas daļas vadītājs Zigmārs Erts, projekta pieteikums Vides ministrijā jāiesniedz līdz maija beigām. Pozitīva atzinuma gadījumā būdarbi sāksies jau nākamajā gadā. Pēc otrās kārtas darbu (līdzšinējo tīklu rekonstrukcija, paplašināšana un jaunu tīklu būvniecība) noslēguma ūdensvada un kanalizācijas pārklājums būs 95% visas pilsētas teritorijas. Būtiski, ka tuvākajos gados ūdensvads un kanalizācijas sistēmas tiks izbūvētas Raiņa bulvārī, Paulāna, Atpūtas, Liepājas, Bauskas ielā un citur. Bez tam projektā iekļautas arī izmaksas, kas šajās ielās būs nepieciešamas asfalta seguma atjaunošanai.

Preiļi ir viena no 14 Latvijas reģionu pilsētām, kuras, iespējams, saņems Eiropas Kohēzijas fonda atbalstu.

Piešķir naudu sadarbībai ar Latgales reģionālo televīziju

Preiļu novada domes deputāti pieņēmuši lēmumu, ka pašvaldības vadītājs Aldis Adamovičs var slēgt sadarbības līgumu ar Latgales reģionālo televīziju.

Tas nozīmē, ka pašvaldība no budžeta sadaļas «Vispārējie valdības dienesti» iedalīs naudas līdzekļus kopsummā 3160 latu apmērā (no maija sākuma līdz šī gada beigām) Latgales reģionālajai televīzijai par sniegtajiem televīzijas pakalpojumiem. Ik mēnesi dome maksās 395 latus, bet televīzijas žurnālisti sagatavos 10 sīžetus par novada notikumiem, bez tam pašvaldības pārstāvji varēs pusstundu uzstāties tiešraidē raidījumā «Vakara saruna. Preiļu novada aktualitātes» (ar atkārtotāju — lielākam kontaktam ar skatītājiem).

Latgales reģionālās televīzijas vadītājs Andrejs Filipovs, kas bija ieradies uz domes sēdi, deputātiem skaidroja, ka sīžeti būs tendēti uz pozitīvu jaunumu un notikumu atspoguļošanu pašvaldības dzīvē. Kā uzsvēra pašvaldības vadītājs, arī pašvaldības deputātiem, iestāžu un uzņēmumu vadītājiem tā būs iespēja iepazīstināt skatītājus ar aktualitātēm. Arī līdzšinējā sadarbība esot bijusi laba, piemēram, aprīli televīzija filmējusi vairākus sīžetus, piemēram, par bērnodarza «Pasaciņa» jauno telpu atklāšanu, par Lielās talkas norisēm, par SIA «Preiļu saimnieks» un SIA «Preiļu slimnīca» aktualitātēm.

Deputātus gan satrauca jautājums, vai raidījumi par Preiļu novadu netiks izmantoti politiskās popularitātes vairošanai, uz ko A. Filipovs atbildēja kategoriski — Saeimas deputātu kandidāti pirms parlamenta vēlēšanām rudenī nevarēs iespieties Preiļu novada ziņās. Vēl A. Filipovs paskaidroja, ka no 7. maija Latgales reģionālā televīzija sāk raidīt ciparu apraidē testa režīmā, aprīli to jau uzsāksis Vidzemes televīzija. Par to, kā reģionālo televīziju apraide notiks, kad visā Latvijā tiks atslēgta analogā apraide, lems Nacionālā Radio un televīzijas padome, kas grasās izsludināt konkursu par viena reģionālā kanāla izveidi. Tas būs sestais bezmaksas kanāls, kas iedzīvotājiem tiks izplatīts tā sauktajā sociālajā paketē.

No divām pašvaldības sociālās aprūpes iestādēm izveidota viena

Pamatojoties uz šī gada 10. marta sēdē pieņemto lēmumu, Aglonas novada domes deputāti nolēmuši, ka ar 6. maiju tika reorganizētas divas Aglonas novada pašvaldības pakļautībā esošās sociālās aprūpes iestādes — Salenieku pansionāts un veselības un sociālās aprūpes centrs «Aglona». Abas iestādes ir apvienotas, izveidojot vienu — Sociālās aprūpes centru «Aglona», kas turpmāk darbosies Aglonas novada domes pakļautībā un sociālā dienesta pārraudzībā, informē pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele.

Sociālās aprūpes centrs «Aglona» ir reorganizējamo iestāžu funkciju, tiesību, saistību, iepirkto materiālo vērtību, Eiropas Savienības struktūrfondu projektu īstenošanas rezultātā radīto materiālo un audītājamo vērtību, mantas, finanšu līdzekļu, lietvedības, arhīva un datubāzu (ar programmu nodrošinājumu un dokumentāciju) pārņēma. Noteikts, ka sociālās aprūpes centrs sniegs ilgstošu veselības un sociālo aprūpi, nodrošinot mājokli, pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju cilvēkiem, kuri vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt.

Jau aprīlī tika izsludināts atklātais konkurss uz vakanto Aglonas novada sociālās aprūpes centra «Aglona» direktora amatu. Pēc divām konkursu kārtām un intervijām ar katru no astoņiem pre-

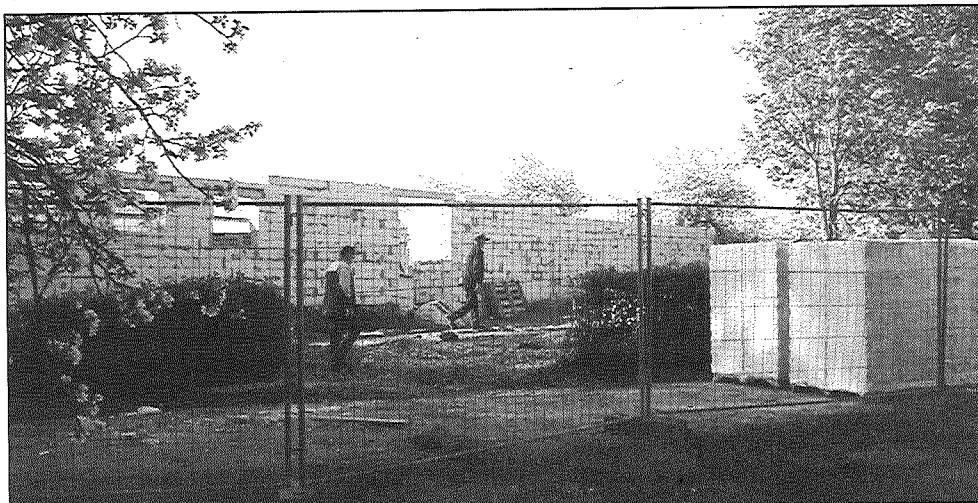
tendentiem aprūpes centra «Aglona» direktora amatā tika apstiprināta Māriete Mežiniece.

Novada domes priekšsēdētājs Igors Reščenko atzīst, ka iepriekš abas iestādes sniedza praktiski vienādus pakalpojumus, izpildīja vienādas funkcijas, tāpēc nav bijis lietderīgi, ka pastāv divas iestādes. Tomēr arī pēc reorganizācijas neviena no iestādēm netiek slēgta, arī klientiem nekādu izmaiņu nebūs, jo izveidota tikai viena kopīga administrācija. Izmaiņas neskar arī apkalpojošo personālu, speciālistiem visas darba vietas tiek saglabātas.

Kā viens no pirmajiem un galvenajiem uzdevumiem sociālās aprūpes centra «Aglona» direktorei būs rūpes par to, lai pansionāta telpas būtu pietiekami noslogotas. Pašlaik noslogojums neesot pietiekams, uzsver domes priekšsēdētājs.

Abas līdzšinējās iestādes Aglonas novads pagājušā gada vasarā pārņēma no Preiļu rajona padomes. Ja veselības un sociālās aprūpes centram «Aglona» nenāca «pūrā» nekādi kredīti, savādāka situācija bija Salenieku pansionātā, par kura renovācijas darbiem vēl ilgi nāksies maksāt kredītu. Maksājam, ko lai dara, saka novada domes priekšsēdētājs un piebilst, ka pašvaldībai ir pietiekami liels kredītu slogs, piemēram, par jaunuzcelto sporta halli pie Aglonas vidusskolas, par brīvdabas estrādes celtniecību. Tomēr svarīgākais esot tas, ka ieguldītie līdzekļi nav aizlaisti, kā saka, vējā, visi objekti ir kārtībā un funkcionē.

Top brīvā laika pavadīšanas centrs bērniem

● Topošā bērnu brīvā laika pavadīšanas centra būvlaukums.

Pavasaris vienmēr nāk ar jaunām domām un cerībām, ar apņemšanos dzīvībai ieviest pozitīvas pārmaiņas. Tā uzsāktos darbus komentē Aglonas novadā.

Pašvaldība, rūpējoties par bērniem un jauniešiem, piedalās Eiropas Reģionālās attīstības fonda darbības programmas «Infrastruktūra un pakalpojumi» prioritātes «Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai» pasākuma «Nodarbības un sociālo pakalpojumu infrastruktūra» aktivitātē «Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai». Kā informē sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele, aiz šī garā un sarežģītā nosaukuma slēpjas projekts ar nosaukumu «Bērnu brīvā laika pavadīšanas centra izveidošana Aglonā». Par šī projekta īstenošanu jau februārī tika parakstīta vienošanās ar Valsts Reģionālās attīstības aģentūru.

Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir 235 439 latī, no tām Eiropas Savienības finansējums veido 85% jeb nedaudz vairāk kā 200 000 latu, valsts budžeta dotācija pašvaldībai ir 7,5% jeb 17 658 latī, tikpat liels ir arī

Aglonas novada domes finansējums.

Projekta ietvaros tiks veikta bērnu brīvā laika pavadīšanas centra ēkas rekonstrukcija un tās iekārtošanas darbi, nodrošinot vides pieejamību arī bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Projekta rezultātā centra pakalpojumi, kas ietvers iespējas jaukās telpās pavadīt brīvo laiku, piemēram, pēc stundārskolā līdz autobusam pirms došanās mājup, nodrošinot bērnu sociālo prasmju attīstību un vienlaikus arī izglītošanos, būs pieejami aptuveni 100 novada bērniem un jauniešiem.

Pēc pašvaldības atklātā iepirkumu konkursa rekonstrukcijas darbus veic būvfirma SIA «Wall Baltic». Centrs tiek veidots pašvaldībai piederošā ēkā Aglonā, Daugavpils ielā 8. Telpas tiks pārbūvētas tā, lai būtu ērti pieejamas arī apmeklētājiem ar funkcionāliem traucējumiem. Jaunajā centrā tiks radīti maksimāli labvēlīgi apstākļi katra bērna personības attīstībai, ievērojot viņu individuālās spējas, intereses, kā arī vecuma īpatnības. Pašvaldība ir pārliecināta, ka iegūs visa sabiedrība – gan skola, gan bērnu vecāki, kuri varēs būt droši un mierīgi par saviem bērniem.

Apstiprināti jaunizveidoto iestāžu vadītāji

Novadā izveidotas divas jaunas iestādes — Aglonas novada uzņēmējdarbības atbalsta centrs un Aglonas novada komunālais dienests. Domes 28. aprīļa sēdē apstiprināti arī šo iestāžu vadītāji. Uzņēmējdarbības atbalsta centru vadīs Ināra Gražule, bet komunālo dienestu — Viktors Dimpers, informē Aglonas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele.

Atklātajam konkursam uz komunālā dienesta vadītāja amatu bija pieteikušies astoņi pretendenti, bet uz novada uzņēmējdarbības atbalsta centra vadītāja vietu pretendēja deviņi.

Par jaunizveidoto iestāžu nepieciešamību stāsta novada domes priekšsēdētājs Igors Reščenko. «Lai gan Aglonas novadā populārākais uzņēmējdarbības veids ir tūrisma pakalpojumu sniegšana, taču ir pietiekami arī citu nozaru uzņēmumu, kuru pārstāvji bija neapmierināti, jo iepriekš nav saņēmuši pietiekamu atbalstu. Arī es uzskatu, ka padoms un palīdzība nepieciešama visiem uzņēmējiem, jo viņi ir novada vides un izaugsmes veidotāji nākotnē. Iepriekš daudz diskutējām par šo tēmu ar iedzīvotājiem, uzņēmējiem, kuri arī ieteica vēlmi veidot uzņēmējdarbības atbalsta centru.»

Uzņēmējdarbības atbalsta centrs sācis darbu jau 6. maijā. Pašlaik tas darbojas uz līdzšinējā tūrisma informācijas centra bāzes. Kā speciālisti tajā iekļaujas arī visi novada pagastu lauku konsultanti. Pašvaldības vadītājs uzskata, ka pagaidām tiks novērota situācija, iespējams, ka vēlāk radīsies nepieciešamība arī pēc citu nozaru speciālistiem.

I.Reščenko ir pārliecināts, ka darba jaunizveidotajai iestādei un tā vadītājam būs ļoti daudz. Lai ko panāktu, ir vajadzīgs entuziasms, nepietiks arī ar likumā noteiktajām darba stundām, viņš prognozē. Zinot situāciju novadā un cilvēku noskaņojumu, iekustināt uz pārmaiņām nav vienkārši. Tomēr citreiz ir nepieciešams tikai neliels grūdiens, pamudinājums, priekšā nolikta derīga informācija, lai cilvēki saprastu, ko paši spēj, tā teic pašvaldības vadītājs.

Plašs darba lauks pavēries arī jaunizveidotā komunālā dienesta vadītājam. «Sava komunālā saimniecība katrā pagastā bija arī līdz novada izveidošanai. Lai gan pērn izveidotajam kopēju grāmatvedības uzskaiti, ar to bija par maz, vajadzīga spēku un resursu apvienošana, darbu koordinācija. Šie fakti arī bija pamats lēmumam, ka nepieciešams vienots komunālais dienests, kas varētu operatīvi strādāt visa novada teritorijā un risināt daudzās komunālās problēmas. Šogad intensīvi īstenojam ūdenssaimniecības sakārtošanas projektus, tajos piedalīsies arī komunālā dienesta vadītājs, jo viņš būs tas cilvēks, kura pārziņā turpmāk būs apsaimniekošanas lietas. Tāpat pagastos ir pietiekami liels dzīvojamais fonds, kas uzturams kārtībā un remontējams,» stāsta I.Reščenko.

Bez tam komunālā dienesta rīcībā tiks nodots arī pašvaldības autotransports, kopā ar traktoriem un pasažieru autobusiem — aptuveni 30 transportlīdzekļi. Aktuāls uzdevums ir izveidot transportlīdzekļu apkalpošanas servisu, jo līdz šim katrs šoferis remontu gadījumā mēģināja izlīdzēties, kā mācēja. Rezultātā tas ne vienmēr sanāca lēti.

● REKLĀMA

1. jūnijā visā Latvijas teritorijā tiks atslēgta analogā apraide

Virszemes TV – visā Latvijā!

Ienāc pie mums – **Raiņa bulvārī 21, Preiļos** un uzzini visu par pāreju no analogās uz ciparu televīzijas apraidi.

Strādājam:
otrdienās no 13:00 līdz 17:00
ceturtdienās no 9:00 līdz 13:00

Seko aktualitātēm medijos un www.lattelecom.lv

televīzija

lattelecom

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

LĪVĀNU NOVADĀ

«Zelta grābeklis» —
Livāniem

Livānu novada domei pasniegta Lielās talkas un apdrošināšanas sabiedrības «Balta» iedibinātā ceļojošā balva «Zelta grābeklis».

13. maijā visā Latvija tika pasniegtas ceļojošās balvas «Zelta grābeklis». Tās pasniegtas, lai atzīmētu čaklākos talcnieku kolektīvus, kuri izcēlās ar īpaši aktīvu iesaistīšanos Lielās talkas aktivitātēs, vienlaikus sniedzot ievērojamu ieguldījumu sava reģiona objektu sakopšanā un uzlabošanā.

Kā informē AAS «Balta» ārējo komunikāciju vadītāja Kristīne Martinsona, balvas piešķiršanas procesā žūrija iepazinās ar rezultātiem 1300 oficiāli pieteiktajās talkās un katrā Latvijas reģionā izvēlējās trīs balvas pretendentes, no kuriem balva tika pasniegta vienam. Latgales reģionā balvai tika izvirzīta Livānu novada dome, Kārsavas pagasta pārvalde un Daugavpils novada Kalupes pagasta pārvalde. Livānu novada dome izpelnījās ievēribu par izrādīto atsaucību un milzīgu paveiktā darba apjomu, piesaistot ievērojamu talcnieku skaitu un veicot ļoti plašus sakopšanas darbus. Tostarp arī Livānu pilsētas teritorijā tika iestādīti 44 dažādu šķirņu koki, bet novadā iesēts mežs vairāk nekā 6,3 hektāru platībā.

Lielās talkas un apdrošināšanas kompānijas «Balta» balvas «Zelta grābeklis» žūrijas komisijā darbojās talkas organizatoru, «Balta» un Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvji, kas, ņemot vērā reģionālo talkas koordinātoru ieteikumus, vērtēja katru balvas pretendenta sniegumu.

● Livānu novada pārstāvji ar saņemto balvu «Zelta grābeklis»: Lielās talkas koordinators novadā Aivars Smelcers (no kreisās), SIA «Livānu dzīvokļu un komunālā saimniecība» labiekārtošanas iecirkņa vadītāja Ārija Zalāne, Livānu novada domes izpilddirektors Uldis Skreivers, SIA «Livānu dzīvokļu un komunālā saimniecība» valdes priekšsēdētājs Andrejs Patmalnieks.

Foto: J.Magdaļenoks

VĀRKAVAS NOVADĀ

Iedzīvotāju iniciatīva gūst atbalstu

Vārkavas novada iedzīvotāji, divos iepriekšējos gados pārliecinājušies, ka paši savām rokām, bet ar Nīderlandes fonda KNHM un pašvaldības finansiālo atbalstu var ievērojami uzlabot savu dzīves vidi, arī šogad aktīvi iesaistījās projektu gatavošanā. Tie tika iesniegti Nīderlandes fonda KNHM un Vārkavas novada domes mazo grantu projekta «Sabiedrība ar dvēseli. Iedzīvotāji veido savu vidi» konkursā. Kā informēja projekta koordinatore Vārkavas novadā Maija Praņevska, iedzīvotāju atsauce bija ļoti liela un kopumā tika iesniegti 26 projekti. Projektus izskatīja žūrijas komisija, kurā darbojās Eduards Zvirgzds, fonda pārstāvis, kā arī pašvaldības pārstāvji: novada domes priekšsēdētāja Antra Vilcāne, domes izpilddirektors Elmārs Sparāns, Rožkalnu pagasta pārvaldes vadītāja Anita Rūča, Vārkavas pagasta pārvaldes vadītāja Inta Kivleniece. Pavisam tika atbalstīti 15 projekti.

Vecvārkavas iedzīvotāji bija iesnieguši sešus projektus. Žūrija atbalstīja trīs no tiem: «Teātra svētki 2010», «Mēs par aktīvu dzīvesveidu», «Mēs savai skolai». Projektā «Teātra svētki 2010», ko iesniegusi iniciatīvas grupa «Teātra draugu kopa» Anitas Sparānes vadībā, paredzēts 2010. gada vasarā sarīkot teātra svētkus. Projekta realizēšanai piešķirts pieprasītais finansējums 300 latu apmērā. Projekta «Mēs par aktīvu dzīvesveidu!» autori Ata Soma vadībā paredzējuši nožogojuma izveidi ap sporta laukumu pie Vārkavas vidusskolas. Iecerēta realizācijai piešķirti 700 latu. Savukārt iniciatīvas grupa «Absolventi», kas Sabīnes Stīvrīskas vadībā sagatavoja projektu «Mēs savai skolai», paredzējusi 14 soliņu iegādi un novietojumu pie vidusskolas stadiona. Projekts atbalstīts ar 400 latiem. Bez atbalsta palikušas dažas cita iecerētas, — projekti par sākumskolas klases mācību telpas remontu un mēbeļu iegādi, autobusa pieturas labiekārtošanu un pludmales volejbola laukuma izveidi.

Sešus projektus bija sagatavojuši Vārkavas ciema iedzīvotāji, četri no tiem guvuši atbalstu. Iniciatīvas grupa «Dabas bērni» Skaidrītes Mednes vadībā sagatavoja projektu «Zaļās klases izveide pie Vārkavas pamatskolas». To realizējot, tiks uzbūvēta lapene, sagādāti galdi un soli, veikta lapiņas apzaļumošana. Darbiem piešķirti 350 latu, kas tomēr ir mazāk, nekā iecerēts īstenošanai būtu vajadzīgs. Ar 700 latu finansējumu atbalstīta arī iniciatīvas grupas «Sapņotāji», kas darbojas Lucijas Armanes vadībā, ideja par «Romantikas salu» — bruģēta, apzaļumota un apgaismota atpūtas laukuma izveidi uz nojauktās ēkas pamatiem Vārkavas centrā. Tāpat atbalstīts ini-

ciatīvas grupas «Meža oga» Aigara Dzerkaļa vadībā sagatavotais projekts «Pludmales un atpūtas zonas izveide Odziņas krastā». Tajā paredzēta labiekārtotas pludmales ierīkošana: krūmu izciršana, smilšu laukuma izveide volejbola spēlei, dēļu laipu, solu un galdu novietošana. Darbiem gan piešķirta apmēram puse no prasītās summas — 350 latu. Atbalstu guvis Pilišķu ciema iedzīvotāju iniciatīvas grupas «Pilišķu misija» Aināra Želva vadībā izstrādātais projekts «Saieta vietas ierīkošana Pilišķos», kas paredz iznomāto telpu remontu un inventāra iegādi. Darbiem piešķirti 700 latu.

Atbalstu nav guvis projekts par slēpošanas komplektu iegādi un slēpošanas trases izveidi, kā arī iecere par atpūtas vietas ierīkošanu Bleidas ezera krastā.

Atbalstu guvis vienīgais iesniegtais arendolīšu projekts «Arendoles Dievmātes Romas katoļu draudzes grīdas seguma renovācija», ko sagatavoja iniciatīvas grupa «Arendoles Dievmātes Romas katoļu draudze» Viktora Lazdāna vadībā. Paredzēta baznīcas grīdas seguma maiņa — bojāto dēļu un siju demontāža, apstrāde ar antiseptiķi, jaunu dēļu un siju ieklāšana, to nokrāsošana. Tomēr iecerēto darbu veikšanai būs vajadzīgs papildfinansējums, jo projekta ietvaros piešķirti tikai 350 latu, mazāk nekā lūgts.

Rimicānu iedzīvotāji bija sagatavojuši sešus projektus. Senioru deju grupa «Dzīves virpuļi» Larijas Lazdānes vadībā savā projektā ar romantisku nosaukumu «Ne dzīvei piešķirt gadus, bet gadiem piešķirt dzīvi» lūdza līdzekļus 13 tērpu, 13 cepuru un vienas platmales šūšanai un veidošanai. Projektam piešķirts 350 latu liels finan-

sējums, mazāk nekā bija cerēts.

Atbalstu un 700 latu lielu finansējumu guva Agra Soma vadītās iniciatīvas grupas «Daudz laimes jubilejā!» sagatavotais projekts «Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils». Līdzekļi tiks izlietoti Kalupes Evāņģēliski luteriskās draudzes dievnama ārējo nokrāsošanai baltā krāsā, pamatu pielabošanai sakarā ar dievnama 75. dzimšanas dienu kopš tā celtniecības uzsākšanas un 70. gadadienu kopš iesvētīšanas.

Biedrības «Dzintars 2007» sagatavotais projekts «Novadpētniecības ekspozīcijas telpas remonts» saņēma finansējumu 700 latu apmērā. Projekts tapa Vijas Jakimovas vadībā, tajā paredzēts Rimicānu pamatskolas otrā stāva telpas kosmētiskais remonts. Telpā tiks izveidots Rimicānu muzejs, kurā būs skatāmi materiāli arī saistībā ar Rimicānu izglītības iestādes 100 gadu jubileju, kas norisināsies 2012. gadā.

No Rimicānu projektiem atbalstu neņēma iecere pašpalīdzības istabas izveidei pārvaldes ēkas telpā, kur varētu saņemt friziera, šuveja un masiera pakalpojumus, kā arī pirmsskolnieku mācību telpas logu maiņu, ēdamistabas un gulamistabas grīdas seguma atjaunošana. Žūrija uzskatīja, ka šo ieceru realizēšanai iespējams lūgt pašvaldības atbalstu.

Ar septiņiem projektiem konkursā piedalījās Vanagu ciema iedzīvotāji. 600 latu piešķirti iniciatīvas grupas «Salidojums» projektam «Svētki visiem» saistībā ar Vanagu pamatskolas 90. dzimšanas dienu. Par piešķirto naudu paredzēta informācijas apkopošana, bukleta un ekspozīcijas izveide, uzveduma «Laika mašīna» iestudēšana vasaras mēnešos — apskaņošanas aparātūras un dekorāciju iegāde un ar salidojumu saistīto izdevumu segšana. Projekts tapis Natālijas Skuteles vadībā.

Projekta «Bērnu rotaļu laukuma izveide», ko sagatavoja iniciatīvas grupa «Prieku bērniem» ietvaros notiks rotaļu laukuma izveide pie Vanagu pamatskolas. Darbiem piešķirti 300 latu, mazāk nekā projekta iesniedzēji bija vēlējušies. Projekts tapis Elizabetes Lāces vadībā. Tāpat 200 latu — ievērojami mazāku atbalstu, nekā bija rakstīts projektā — saņēms iniciatīvas grupas «Klēts» projekts «Skolas muzeja

noformēšana un radošās darbnīcas aprīkošana», kas tapa Ivetas Onckules vadībā. 300 latu piešķirti biedrības «Vēlme» projektam «Vanagu sv. Annas Romas katoļu baznīcas teritorijas labiekārtošana», kas sagatavots Gunāra Skuteļa vadībā. Paredzēta baznīcas teritorijas labiekārtošana: laukuma nolīdzināšana pie baznīcas mājas, zāles plāvēja iegāde, atkritumu savākšanas problēmas atrisināšana.

Atbalstu neguva vēl divi projekti, kas bija sagatavoti Vanagu baznīcas teritorijas labiekārtošanai — puķu dobjū un apstādījumu ierīkošana, soliņu uzstādīšana, digitālo ērģeļu iegāde. Attiecībā uz ērģeļu projektā bija rakstīts, ka Vanagu baznīcas ērģeļiem nav iespējama restaurācija, bet tikai pārbūve, kas ir ļoti laikietilpīga un dārga, tāpēc nepieciešama pagaidu izeja — digitālo ērģeļu iegāde.

Tāpat bez atbalsta palika projekts par basketbola laukuma izveidi pie Vanagu pamatskolas.

— Šogad ir trešais un noslēdzošais gads, kad iedzīvotāju iniciatīvas projekti var saņemt atbalstu mazo grantu projektiem, ko finansē Nīderlandes fonds, — stāstīja Maija Praņevska. — Atbilstoši programmas noteikumiem, pirmajā gadā Nīderlandes puse finansēja 70 procentus, bet pašvaldība — 30 procentus, otrajā šīs proporcijas bija 60 un 40, bet trešajā — 50 un 50 procenti. Taču, ņemot vērā krīzes apstākļus, Nīderlandes fonds šogad neizmainīja finansējuma proporcijas, un tāpat kā pērn piešķirs līdzekļus 60 procentu apmērā no projekta izmaksām, kas visu laiku ir noteikts 1000 eiro apmērā vienam projektam (700 latu), bet projektu kopskaits — desmit. Tomēr Vārkavas novadā, nepārsniedzot kopīgo projektiem paredzēto finansējumu, līdzekļus izmanto racionālāk, atbalstot vairākus projektus. Gala rezultātā ieguvēji ir paši iedzīvotāji.

Maija Praņevska arī informēja, ka 20. maijā notiks sanāksme projektu vadītājiem, bet pēc tam sāksies iecerēti darbi, kas jāpaveic līdz 1. septembrim. Nauda ideju realizēšanai jau ieskaitīta kontā. Kā ik gadus, arī šoreiz vislabāk realizētā projekta autori saņems papildus finansējumu.

Reģistrētā bezdarba līmenis aprīlī Latvijā bija 16,7 procenti

Reģistrētā bezdarba līmenis valstī 2010. gada aprīļa beigās bija 16,7 procenti no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaita*. Valstī bezdarba līmenis salīdzinājumā ar 2010. gada martu samazinājies par 0,6 procentu punktiem. 7981 Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA) reģistrētie bezdarbnieki aprīlī iekārtojās darbā. Savukārt NVA aktīvo nodarbinātības pasākumu ietvaros 20 440 bezdarbnieki aprīlī bija nodarbināti uz laiku.

NVA uzskaitē 2010. gada aprīļa sākumā bija 194 253, aprīļa beigās — 189 881 bezdarbnieks. Bezdarbnieku skaits valstī mēneša laikā ir samazinājies par 4372 cilvēkiem. 2010. gada aprīlī bezdarbnieka statuss tika piešķirts 12 107 personām, tas ir, par 4242 cilvēkiem mazāk nekā martā. Salīdzinoši zemākais bezdarba līmenis 2010. gada aprīlī reģistrēts Rīgas reģionā — 13,7%, savukārt augstākais bezdarba līmenis bija Latgales reģionā — 23,1%. Kurzemes reģionā aprīlī bezdarba līmenis pazeminājies līdz 17,9%, Vidzemes reģionā, ka arī Zemgales reģionā tas bija 18,7%. Aprīlī bezdarba līmenis palielinājies tikai Latgales reģionā, savukārt visos pārējos valsts reģionos — samazinājies.

Valsts lielākajās pilsētās bezdarba līmenis aprīlī bija: Rīgā — 12,6%, Jelgavā — 13,2%, Ventspilī — 13,4%, Daugavpilī — 13,8%, Jūrmalā — 14,8%, Liepājā

Galvenie bezdarba rādītāji reģionos (pilsētās) 2010. gada 30. aprīlī salīdzinājumā ar 2010. gada 31. martu					
Reģions, pilsēta	Bezdarbnieku skaits mēneša beigās		Bezdarba līmenis perioda beigās (%)		
	2010. gada 31. marts	2010. gada 30. aprīlis	2010. gada 31. marts*	2010. gada 30. aprīlis*	2010. gada 30. aprīlis **
Rīga	49 125	48 336	12,9	12,7	12,6
Jūrmala	4414	4315	15,3	15,0	14,8
Rīgas reģionā kopā	80 105	78 608	14,2	13,9	13,7
Liepāja	7769	7465	19,6	18,8	19,3
Ventspils	2999	2858	14,7	14,0	13,4
Kurzemes reģionā kopā	26 999	25 768	19,0	18,1	17,9
Daugavpils	7785	7601	14,2	13,9	13,8
Rēzekne	4270	4313	25,0	24,6	24,4
Latgales reģionā kopā	39 282	39 034	22,9	22,8	23,1
Vidzemes reģionā kopā	21 131	20 531	19,5	18,9	18,7
Jelgava	5165	4986	14,1	13,6	13,2
Zemgales reģionā kopā	26 736	25 940	19,8	19,2	18,7
Valstī kopā	194 253	189 881	17,3	17,0	16,7

* Bezdarbnieku skaits ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā (ņemot par pamatu ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitu 2008. gadā)
** Bezdarbnieku skaits ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā (ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits 2009. gadā)

— 19,3%, Rēzeknē — 24,4%.

NVA organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos 2010. gada aprīlī kopumā piedalījās 42 910 bezdarbnieki, no tiem:

- ✓ Profesionālajā apmācībā, pārkvalifikācijā vai kvalifikācijas paaugstināšanā — 2236;
- ✓ Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos — 18 790;

✓ Kompleksajos atbalsta pasākumos — 1395 cilvēki;

✓ Darba praktizēšanā pašvaldībās — 19 361 bezdarbnieks, kas nesaņem bezdarbnieka pabalstu.

Karjeras konsultācijas 2010. gada aprīlī saņēmušas 6346 personas, no tām 5359 bezdarbnieki un darba meklētāji. Pasākuma «Profesionālā apmācība bezdarba riskam pakļautām personām» ietvaros aprīlī

mācības uzsākuši 862 nepilnu darba laiku nodarbinātie.

2010. gada aprīļa beigās NVA datu bāzē bija reģistrētas 2111 aktuālās vakances.

* 2010. gada aprīlī Centrālā statistikas pārvalde aktualizēja ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitu 2009. gadā, kas tiek izmantots bezdarba līmeņa aprēķināšanai aprīlī un turpmākos mēnešos.

IZGLĪTĪBA

Notika datorkursi Salas pamatskolā

Istenojot Sorosa fonda — Latvija projektu «Otra iespēja skolām», Salas pamatskola darbojas projekta «Salas pamatskola — kultūras, izglītības centrs Smelteros» ietvaros. Kā informē pedagoģe Renāte Lozda, realizējot projektu, skolā un Smelteru ciematā notikuši dažādi pasākumi.

Pieaugušo vidū bija iecienīti datorkursi, tos apmeklēja daudzi iedzīvotāji. Ziemas mēnešos pamatprasmes datorzinībās apguva 11 vietējie iedzīvotāji. Datorzinību pasaulē ievadīja skolotāja Anita

Vjakse. Kursantu zināšanu līmenis bija dažāds. Vairākums no kursu apmeklētājiem bija tādi, kas pirmo reizi mūžā iemēģināja roku datorpeles vadīšanā. Citi savukārt ar to bija pratuši nedaudz rīkoties, bet šis iemaņas piemirsušās. Tāpēc datorkursi bija istajā laikā, bet otrdienas un piektdienas — ļoti gaidītas, kad kursanti varēja tikties informātikas kabinetā. Prieks bija ne vien par atkal-saredzēšanos, bet arī par jaunajām zināšanām, par iespējām, ko pavēra prasme rīkoties ar datoru.

Renāte Lozda informēja, ka kursus piedalījās vairāku profesiju pārstāvji, bet pārsvaru guva zemieki, kuriem datorprasmes vaja-

dzīgas, sagatavojot daudzos pārskatus dažādām iestādēm, veicot ikmēneša maksājumus. Protot izmantot internetu, ir iespēja uzzināt jaunāko likumdošanā, normatīvajos aktos, ir iespēja izteikt savu viedokli par jebkuru tēmu.

Kursu noslēgumā notika pārbaudes darbs, pēc kura veikšanas tika saņemta attiecīga apliecinājuma par datorzinību kursu apgūšanu tēmām. Savukārt skolotāja Anita Vjakse saņēma ziedus un pateicību par zināšanām, pacietību, iejutību, sapratni. Paldies tika teikts arī skolas direktorei Valentīnai Liniņai, kuras vadībā skola piedalās Sorosa fonda — Latvija projektā.

Saeimas komisija: turpmāk atzīs arī ārpus izglītības sistēmas iegūtu profesionālu kompetenci

Saeimas izglītības, kultūras un zinātnes komisija otrajam lasījumam atbalstīja grozījumus Profesionālās izglītības likumā, paredzot, ka turpmāk profesionālās kvalifikācijas apliecinību varēs iegūt arī tad, ja zināšanas un prasmes nav iegūtas izglītības iestādē. Šādā veidā būs iespējams iegūt pirmā, otrā un trešā līmeņa profesionālo kvalifikāciju, informē Saeimas Preses dienests.

Lai saņemtu kvalifikāciju apliecināšanu dokumentu, būs jāiegūst profesionālās kompetences novērtējums un jānokārto profesionālās kvalifikācijas eksāmens.

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtā profesionālā kompe-

tence tiks vērtēta, ņemot vērā attiecīgā profesijas standarta prasības. Izglītības un zinātnes ministrija novērtēšanu varēs deleģēt akreditētai izglītības iestādei vai akreditētam eksaminācijas centram.

Neformālās izglītības atzišanas nosacījumus un kārtību noteiks Ministru kabinets.

Pašlaik spēkā esošā likuma redakcija neparedz ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtu profesionālo kompetenču novērtēšanu un atzišanu. Otrajam lasījumam sagatavotā likumprojekta redakcija paredz, ka likums stāsies spēkā 2010. gada 1. jūlijā. Par grozījumiem Profesionālās izglītības likumā divos lasījumos vēl jālemj Saeimai.

Preiļu novada BJC audzēkņi saņēma sponsoru balvas

Rīgas Tehniskajā universitātē norisinājās starptautiskās sacensības «Robotika 2010» un «Baltic Robot Sumo», kurās piedalījās vairāki desmiti robotikas entuziastu un atbalstītāju.

Kā informēja Preiļu bērnu un jauniešu centra metodīķis Guntars Ormanis, bija padomāts arī par šī pasākuma apmeklētājiem, kuriem bija iespēja piedalīties dažādās tehniskajās jaunrades darbnīcās. Vienlaicīgi ar robotu

ciņām notika «Tallink» kuģu modeļu būvēšana un improvizētas sacensības, kur galvenās balvas bija dāvanu kartes «Tallink» kruīzam «Rīga — Stokholma — Rīga». Tāpat bija iespēja iemācīties programmēt Lego MindStorm konstruktoru, kā arī būvēt funkcionējošus katapultas modeļus. RTU SP Kino studijas darbnīcā varēja pamēģināt iejusties kādā filmu zvaigznes tēlā.

Iespēju padarboties modelēšanā un programmēšanā izmantoja desmit Preiļu novada BJC au-

dzēkņi, kas bija pasākuma apmeklētāju vidū. Atraktīvajā pasākumā vairāki ieguva daļu no sponsora balvām. Par dāvanu kartes īpašniekiem kļuva Armands Bravackis un Elvijs Poplavskis no Priekulju pamatskolas, Guntis Sparāns un Edgars Dumbrovskis no Aizkalnes pamatskolas.

Pirms došanās mājup skolēni apmeklēja arī vērienīgo autošovu Ķīpsalā, kur varēja apskatīt gan ekspozīciju, gan iespaidīgos motorsportistu demonstrējumus.

Godalgotas vietas akordeonistiem

Daugavpils mūzikas vidusskolā notikušajā reģionālajā akordeonistu — solistu konkursā «Daugavpils 2010» labus panākumus ieguva J.Graubiņa Līvānu mūzikas skolas audzēkņi. 2. klases audzēknis Mairis Iesalnieks savā vecuma grupā ieguva otro vietu (skolotājs Gunārs Luriņš). Trešo klašu grupā otro vietu ieguva Ņinas Silajevas audzēknis Ainis Rubens.

Konkursā piedalījās akordeonisti no Kokneses, Rēzeknes, Daugavpils, Ilūkstes, Dagdas, Krāslavas, Preiļu, Līvānu un citām mūzikas skolām.

Muzeju nakts Preiļos — ar graudberzi, uz akmeņiem ceptiem plāceņiem un gleznu izstādi

Sākums 1. lappusē.

Kad saberztajiem graudiem pievienots ūdens un nedaudz medus, no masas tika veidoti nelieli plāceņi un cepti turpat vārtsarga namiņa pagalmā uz ap uguns-kuru apli saliktajiem un sakarsētajiem akmeņiem. Neticība, ka kaut kas tāds varētu izdoties, zuda, kad plāceņi tika nobaudīti.

«Kad pirmo reizi uzzināju par cilvēkiem, kuri saģērbjas senlatviešu tērpos, iet mežā un dara visādas, no mūsdienu skatījuma, divainas lietas, man likās ka viņi nav īsti normāli,» teic Ieva. «Ja tagad kāds tā domā par mani, nemaz neesmu pārsteigta. Pamazām iesaistījos aktivitātēs, ļoti daudz ko uzzināju — kā sagādāt apģērbu, sadzīves lietas. Tas šķiet pavisam normāli. Cilvēki vēlējušies dzīvot maksimāli ērti jebkuros apstākļos, cik vien tas iespējams. Man tā ir nepieciešamība, jo nu jau desmit gadus pēc kārtas divas nedēļas ik vasaru dodos projām no civilizācijas, lai spēju ar domubiedriem šo laiku pavadīt senlatviešu garā. Dzīvojot pilsētā, cilvēkiem pazūd izjūtas, kas saistītas ar dabas ritmu vērošanu. Mežā tev vienīgais pulkstenis ir saule, redzi, kā pieaug Mēness, kā tas dīkst. Tās ir īpašas izjūtas, ko vajadzētu izbūvēt ikvienam mūsdienu civilizācijas un stresa nomocītam cilvēkam.»

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbinieki kopā ar vēstures pētniekiem no «Baltavas» muzeju nakts dalībniekiem piedāvāja dažādus konkursus, piemēram, noteikt, kuras no daudzajām garšvielām tika izmantotas ēdienu pagatavošanā dzelzs laikmetā, bet kuras tika zināmas tikai daudzus gadsimtus vēlāk. Bija konkurss par tējas dzeršanu, tējam un ārstnieciskajām zālītēm.

● Nebūt ne visi no šobrīd katrā virtuvē atrodamajiem garšaugiem bijuši zināmi dzelzs laikmetā. Kādi, to muzeju nakts apmeklētājiem stāstīja un rādīja vēstures rekonstrukcijas grupas «Baltava» dalībnieki.

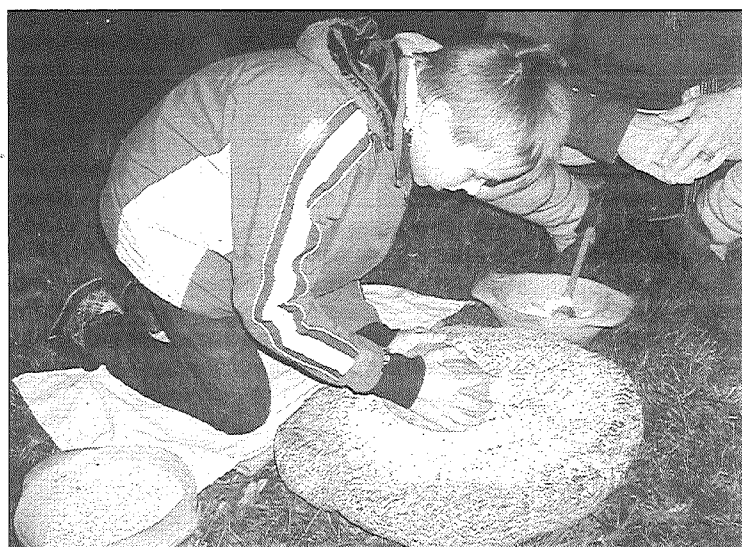
Latvijas meži, pļavas un purvi ir pārbagāti ar ārstnieciskiem augiem; lielākā daļa no senajām tautas gudrībām tika pārmantotas no paaudzes paaudzē un nonākušas līdz mūsdienām, tiek izmantotas dažādu kairu ārstēšanai ikdienā. Konkurso uzvarētāji saņēma balvas — muzeja ielūgumus uz Jāņa Streiča jaunākās filmas «Rūdolfas mantojums» pirmizrādi Preiļos šodien, 18. maijā,

un tikšanos ar režisoru.

Visā pasākuma laikā naksnīgajā gaisā tālu skanēja Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja draugu — Līvānu novada Turku pagasta folkloras kopas 13 dziedātāju — balsis. Vai esat kādreiz redzējuši vienkop 13 turkus, muzeju nakts dalībniekiem jautāja kopas vadītāja Terēzija Rubene un piebilda, ka pavisam viņi esot 21. Latgalešu dziesmas skanēja

● Muzeja fondu glabātavā sakrātas daudzas senatnīgas lietas, sākot no postalām, vizēm, traukiem, apgaismes ierīcēm un beidzot ar koka šūpulīti.

● Mūsdienu bērni zina, ka miltus var iegādāties veikalā. Bet kā pie tiem tika senlatvieši? Ar graudberzi un krietnu nopūlēšanos... Foto: L.Kirillova

tīk aizrautīgi, ka līdzī dziedāja arī apmeklētāji.

Muzeju nakts noslēgumā visi interesenti tika aicināti uz jauno Latgales mākslinieču Vēsmas Uš-

peles un Vijas Stupānes gleznu izstādi «Ceļavējš Preiļos» akciju sabiedrības «Preiļu siers» administratīvajā ēkā Raiņa bulvārī 13a. L.Kirillova

Muzeju nakts Jasmuižā

Raiņa muzejs «Jasmuižā» Muzeju nakti piedalījās trešo gadu. Muzeju nakti ievadīja Preiļu biedrības «Mūsmājas» literārā pulciņa sagatavotā izrādē «Krīzes lidojums» Annas Brūveres — teksta autore un uzveduma režisore — vadībā. Iestudējums ir pavisam jauns, pirmo reizi parādīts šī gada Lieldienās biedrībā «Mūsmājas». Aktīvi un ar humoru tēlotājas iejutušās pansionāta «Leiči» iemītnieku lomās un pārdzīvo visas nebūšanas, ko nesusi krīze tieši sociāli mazāk aizsargātajām sabiedrības grupām.

Pēc izrādes notika fotokonkurss «Neraud', mana zaļā zeme...» rezultātu apkopojums un iesūtīto fotogrāfiju prezentācija.

Uzzinot šī gada Muzeju nakts devīzi «Par tīru pasauli!», radās ideja sarīkot fotokonkursu, «Novadniekam» stāstīja Raiņa muzeja «Jasmuižā» galvenā speciāliste Solvita Brūvere, lai veicinātu sabiedrības radošās izpausmes, saskatot un fiksējot Latvijas dabas skaistumu un īpatnības, kā arī rosinātu interesi par vides problēmām, pievēršot uzmanību dabas piesārņojumam un vides sakopšanas nepieciešamībai. Atsaucība bija liela, un kopumā konkurss

● Muzeju nakts Raiņa muzejā «Jasmuižā». Apmeklētāji aplūko simbolisko Stikla kalnu — no manuskriptiem. Foto: L.Rancāne

piedalījās 35 autori ne tikai no Latgales, bet arī no Kurzemes, Vidzemes un Rīgas, iesūtīt 109 fotoattēlus (elektroniski). Darbu vērtēšana bija uzticēta fotomāksliniekam Igoram Pličam, bio-

loģijas skolotājam Dignai Prodniecei un nevalstisko organizāciju pārstāvei Janīnai Bečai. Atzinības raksti piešķirti Laurai Rancānei, Ievai Babrei, Ērikam Miglānam, Mārai Bitānei, Edgaram Skute-

lam un Raimondam Ivanovam. Viņi balvas saņēma izdevniecības «Pils» grāmatas. Trešās vietas ieguvēja bija autore no Preiļiem — Līvija Rancāne un Anna Brūvere, kam balvā bija izdevniecības

«Madris» izdotās grāmatas: Janīnas Kursites «Kāzas Latgalē» un Igora Pliča foto grāmata «Acis redz, sirds deg». Otrā vieta piešķirta Vitai Ošai no Inčukalna, pirmā — Sigitai Lapiņai no Rīgas. Viņas saņēma keramiķu Edvīna un Vladislava Vinčeviču, Viktora Ušpeļa darbus.

Muzeju nakts tālākā gaitā apmeklētāji aplūkoja ekspozīcijas, iepazīs ar jauno izstādi «Raiņa lūgai «Zelta zirgs» — 100», spēlēja Preiļu pamatskolas audzēkņu izveidotās spēles «Klimata pārmaiņas», kā arī degustēja sātīgu zupu un zaļu tēju.

Izstādē «Raiņa lūgai «Zelta zirgs» — 100» var aplūkot īgauņu pasaku grāmatu, no kuras ņemts lūgas sižets, grāmatas pirmizdevumu un Raiņa sūtītās pastkartes ar Šveices, kur tapa lūga, skatiem. Lūga nu jau simts gadus ir dzīvojuši uz Latvijas teātru skatuve. Izstādē var aplūkot fotoattēlu galeriju par šīm izrādēm, tērpus, kādos aktieri spēlēja galvenās — Antīna un Saulcerītes lomas, kā arī stikla šķirstā dusošo Saulcerīti un pašu Stikla kalnu, kas šoreiz, pēc izstādes mākslinieka Inta Sedlenieka ieceres, uzbūrts no dzejnieka rakstītās lūgas manuskriptiem.

L.Rancāne

Preiļu meitenes — trešās vietas ieguvējas jaunatnes čempionātā volejbolā

● Preiļu bērnu un jaunatnes sporta skolas volejbola meiteņu komanda C2 grupā (1996. dzimšanas gads) šī gada sezonā ierindojusies trešajā vietā Latvijas Jaunatnes čempionātā volejbolā. Treneres Zojas Jakimovas audzēknes sacensību kopvērtējumā piekāpušās tikai Daugavpils pilsētas bērnu un jauniešu sporta skolas 1. komandai un Rīgas volejbola skolas 2. komandai, atstājot aiz sevis vēl 12 komandas. Starp Preiļu spēlētājiem kā labākā volejboliste atzīta Kristiāna Upeniece.

Sezonu uzsāk jaunie vieglatlēti

Diežgan drēgnos laika apstākļos 8. maijā Ventspilī IAAF jauno vieglatlētu dienas un SS «Spars» sezonas atklāšanas sacensībās vasaras startus sāka Preiļu novada BJSS jaunie vieglatlēti. Dažiem no viņiem tā bija arī reāla iespēja izpildīt noteiktos normatīvus daļiņai IAAF sacensībām Maskavā, kas atkal ir atlases posms 1. jaunatnes Olimpiskajām spēlēm šovasar Singapūrā. Jāpiezīmē, ka ceļazīmi uz Maskavu jau ir ieguvis mūsu vieglatlētis Ronalds Vucāns kārtslēkšanā, kurš patlaban mācās un trenējas Rīgā pie Aleksandra Obižajeva, informē Preiļu bērnu un jauniešu sporta skolas vieglatlētikas treneris Leonīds Valdonsis.

Uzreiz jāteic, ka pirmie starti padēvēs tīri optimistiski — mājās visi atgriezās ar godalgām. Junioriem Mārtiņš Bogdanovs 1000 m distancē finišēja kā trešais, krietni uzlabojot savu

personisko rezultātu — 2 minūtes 46,88 sekundes. «A» grupas 1993.-94.dz.g. jauniešiem savukārt Toms Kunakovs 3000 m finišēja pēc 9 minūtēm 32,52 sekundēm, izcīnot otro vietu. Tālākšanā Jānis Sondors spēja aizlekt 6 m 16 cm tālu, kas viņam garantēja trešo vietu, un 200 m distancē finālā pakāpties uz ceturto pozīciju ar rezultātu 24,87 sekundes. Vislielākais psiholoģiskais slogs gulās uz Dairi Rinču, ar kuru šoreiz jaunais atlētis netika galā. Pielautajām tehniskajām kļūdām klāt vēl nāca drēgnais laiks un mitrais skrejceļš — kas rezultātu neuzlaboja. Tagad var tikai zīlēt, kā būtu, ja būtu! Tomēr, neskatoties uz problēmām, Dairis aizcīnījās līdz otrajai vietai tāllēkšanā 6 m 19 cm un uzvarēja trīssoļlēkšanā — 13 m 39 cm.

Lai panākumi neizpaliek sezonas galvenajos startos un ieguldītais «melns» darbs ziemā nes augļus un gandarījumu!

Noslēdzies Preiļu novada čempionāts basketbolā

Gandrīz mēnesi basketbola interesentu uzmanību nedēļas nogalēs piesaistīja Preiļu novada basketbola čempionāta spēles. Nesen spēļu maratonam tika pielikts punkts — noskaidroti uzvarētāji un godalgoto vietu ieguvēji, informē Preiļu novada domes sporta darba speciālists Leonīds Valdonsis.

Sīvi spēkojušās pusfinālās, cīņā par bronzas godalgām satikās Riebiņu un akciju sabiedrības «Preiļu siers» komandas. Riebiņieši nespēja atrast pretargumentus pretinieku uzbrukumam un rezultātā (48 : 60) bija spiesti samierināties ar ceturto vietu kopvērtējumā.

Dažāds ceļš uz finālu bija ejams komandām, kuras tikoja pēc čempionu lauriem. Gluži kā caur adatas aci tur nokļuva «Ogas» basketbolisti — ceturtdaļfinālā tikai ar divu punktu pārsvaru pieveikuši «Piektdieņus», vēl vairāk sev un saviem līdzjutējiem nervus pakutināja pusfinālā. Riebiņiešu spēki tika *salauzti* tikai papildlaikā ar 50 : 48. Arī fināla otrā spēle neliecināja, ka tik strauji mainīs situācija laukumā un «Weekend warriors» spēš atrast savu spēles pavedienu un rezultātu ievirzīt sev labvēlīgā gultnē. Uzvara ar 63 : 55 bija apliecinājums, ka līderu gods pēc priekšsacīkstēm ir pamatots.

Simboliskajā izlasē iekļauti Artūrs Meluškāns («Preiļu siers»), Edgars Mūrnieks («Oga»), Aigars Indrikovs («Weekend warriors»). Statistika vēsta, ka rezultatīvākais trīspunktnieku guvējs ir Rolands Naglis («Riebiņi»), bet spēlē vidēji visvairāk punktu guvis Zintis Plīvda («Piektdieņi»).

Paralēli vīriem attiecības skaidroja arī meitenes. Triju riņķu spēlēs par uzvarētājiem kļuva «Zolva» basketbolistes, aiz sevis atstājot Aglonas un Preiļu 1. pamatskolas komandas. Simboliskajā izlasē — Ilze Šņepste (Preiļu 1. pamatskola), Maija Pupica (Aglona), Alīna Baranova («Zolva»). Zanei Cerīnai no «Zolvas» divi tituli — viņai visvairāk vidēji spēlē gūto punktu un precīzākie trīspunktnieki.

Sacensību galvenais tiesnesis Ilmārs Madelāns labākos spēlētājus pulcina vienkopus, lai dotos uz tradicionālo turnīru Baltkrievijā, kur spraigas cīņas maija vidū mūsu basketbolisti aizvada jau daudzus gadus. Novēlēsim viņiem arī šoreiz, lai bumba nelido grozam secen!

Labi rezultāti ZZ čempionāta Jēkabpils pusfinālā

10. maijā Jēkabpils 3. vidusskolas sporta hallē sportiskajās un radošajās sacensībās tika noskaidrotas spēcīgākās klases sarunu kartes «Zelta Zivtiņa» čempionāta pusfinālā. Starp 39 Latgales aktīvākajām un draudzīgākajām klasēm 10. – 11. klašu grupā triumfēja **Līvānu 1. vidusskolas 11.a klase**, informē jauniešu organizācijas «Avantis» pārstāve Sanda Brūna.

Otro vietu un iespēju 6. jūnijā cīnīties Lielajā finālā Rīgā 10. – 11. klašu grupā ieguva arī **Preiļu Valsts ģimnāzijas 11.d klase**. Līdz ar pirmās vietas ieguvējiem viņi balvās saņēma arī īpašus čemošanās, pilnus ar dāvanām no Zelta Zivtiņas.

Līvānu 1. vidusskolas 11.a klases kapteinis Imants Vilciņš par uzvaru teica: «Uz visām sacensībām mūsu klase brauc ar pārliecību — mēs noteikti uzvarēsim! Arī šoreiz mums izdevās! Paši skaitījām punktus līdzī un sapratām, ka mums vajadzētu iekļūt godalgotajā divniekā, taču uzvara bija vēl patīkamāks pārsteigums.»

Par labāk noformētajām klasēm žūrijas komisijas vērtējumā tika atzīta arī **Jaunsilvas pamatskolas 6. klase**. Savukārt par draudzīgākajiem un vienotākajiem klases komandas saukļiem žūrijas atzinību ieguva **Jaunsilvas pamatskolas 8. klase**.

Tika dalītas arī dažnedažādas simpātiju un pārsteiguma balvas. Piemēram, žurnāla «Ilustrētā Zinātne» simpātiju balvu ieguva **Līvānu 1. vidusskolas 10.a klase**, «Ergo» simpātiju balvu saņēma **Vārkavas pamatskolas 7. klase**, bet pie «Mangaļu» simpātiju balvas tika **Preiļu 2. vidusskolas 10.a klase**, savukārt «Radio SWH» simpātiju balvu saņēma **Preiļu Valsts ģimnāzijas 10.d klase**.

ZZ čempionāta uzvarētāji balvā saņems ceļojumu ar visu klasi uz saulaino Itāliju. ZZ čempionātu organizē priekšsacīkšu sarunu karte «Zelta Zivtiņa» sadarbībā ar jauniešu organizāciju «Avantis». Čempionāta mērķis ir popularizēt sportu kā azartisku, interesantu un veselīgu laika pavadīšanas veidu.

● Sarunu kartes «Zelta Zivtiņa» čempionāts Līvānu 1. vidusskolas 11.a klasei jau otro reizi pēc kārtas bija iespēja pierādīt kolektīva saliedētību, atraktivitāti un sportisko azartu. Jaunieši ir aktīvi un draudzīgi, tāpēc arī panākumi neizpaliek.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

LUDZA

Nav darba, toties ir ferma!

Viņš pieceļas trijos naktī un samiegojies aizlavās līdz datoram, lai saskaitītu vistas un pārbaudītu, kā aug burkāni... Viņš nav sajucis prātā, bet vienkārši piedalās visu laiku populārākajā spēlē *Ferma*. Aptuveni 350 000 cilvēku kopš janvāra, kad spēle tika aktualizēta, ik dienu pārskatīdus un audzē dārzeņus, slauc govīs, uzrok dārzus un apzog kaimiņus.

Izrādās, ka virtuālo spēļu bizness sociālajos tīklos ir visnotaļ izdevīgs un no tā iespējams gūt lielāku peļņu nekā no reklāmas. Krievijā līdzīga spēle ar nosaukumu *Laimīgais fermeris* ipašniekiem atnesusi 20 miljonus dolāru. Miljoniem cilvēku virtuālajā fermā *Farmville* niekojas arī tīklā Facebook.

Bēgšana no realitātes

Kādi psiholoģiskie mehānismi liek cilvēkam stundām dirnēt pie datora, skatoties, kā aug ērkšķogas, tajā pašā laikā aizmirstot aplaistīt vienīgo telpaugu uz palodzes, jautājam speciālistiem. Spēles pamatā ir veiksmīga marketinga ideja, tās autori ņēmuši vērā cilvēku psiholoģiskās īpatnības, un, tāpat kā visas virtuālās spēles, seriāli televizi-

jā vai azartspēles, barojas no cilvēku vajībām, uzskata aptaujātie psihologi.

— Tā ir bēgšana no realitātes, situācijas, kad ar abām kājām jāstāvs uz zemes, — saka psihoterapeite Aina Poiša. Pret ilgstošu atrašanos interneta tīmeklī viņa izturas skeptiski.

— Cilvēki veido attiecības internetā, jo dzīvē viņiem nav drosmes to izdarīt. Spēlējot cilvēks jūtas kā Dievs, jo tas ir viņš, kas visu kontrolē un ar dažiem pieskārieniem klaviatūrai valda virtuālajā vidē, bet tas ir pašapmāns, jo dzīvē tā nenotiek. Viena daļa cilvēku spēlē fermerus vai komunicē kādā sociālajā vietnē, jo nejutās pietiekami stipri, lai dzīvotu te un tagad. Tā vietā viņi sapņo, būvē ilūzijas, kā būtu, ja būtu. Atkarīgs cilvēks dzīvo iedomu pasaulē tā vietā, lai ar savu gribu un sviedriem izdarītu kaut vai kaut ko nelielu, piemēram, puķu podā izaudzētu īstu garšaugu. Tā vietā viņš nospiež pogu un displejā skatās uz nedzīvu puķi, kurai nav ne smaržas, ne īstas krāsas. Bēgšanas mehānismi mainās, bet tie vienmēr ir bijuši un būs, viss atkarīgs no cilvēka brieduma. Ir labi, ja sapņi ir tikai piedeva realitātei, kas ļauj pacelties spārnos, bet, ja ir tikai spārni, ar ko haotiski lidināties... Tas ir dīvaini, — pauz Aina Poiša.

— Šie cilvēki komunicē kāpostgalvu un vistu līmeni. Tā ir mūsdienu realitāte, — cilvēki vairs neprot runāt par grāmatām, teātri, kino, nespēj saskatīt neparasto ikdienas dzīvē un pastāstīt par to pārējiem. Tā vietā viņi, izlidzinoties ar pusvārdiem un aprautiem teikumiem spriež par kaut kādu kustīgu bildīti, ko radījuši gudri cilvēki ar mērķi nopelnīt uz šo kāpostgalvu rēķina. Pasaules varenajiem vienmēr bijis izdevīgi, ka cilvēki ir trūli un dzīvo tajā realitātē, kādu viņiem iespējams. Kad cilvēki sāk domāt un izteikt pastāvīgus spriedumus, sistēmas ir apdraudētas. Tāpēc tiek radīti dažādi, it kā jau nevardarbīgi psiholoģiskas pakļaušanas mehānismi, — uzskata psiholoģe Daira Brūverē.

Īstie burkāni izraisa atkarību

Ja cilvēks sāk zaudēt īstenības izjūtu un spēle kļūst svarīgāka par ikdienas dzīvi, ir pamats satraukumam, jo sākusies atkarības slimība. Narkologs Jaroslavs Loginovs stāsta: — Ja cilvēks visu nakti gaida ražu, neraugoties uz to, ka nākošajā dienā ir svarīgas darīšanas vai nav izdarīts mājas darbs, viņam ir problēmas. Spēle ir tikai

viena no bēgšanas formām, kas ir pamats jebkurai atkarībai. Savukārt iemeslu tai var būt tūkstošiem. Atkarīga uzvedība var būt ļoti dažāda, zināmākās formas ir alkoholisms, narkomānija, azartspēļu, datora atkarība, darbaholisms. — Starp citu, ja cilvēks līdz spēku izsikumam simt reižu uzrok un uzrušina mazdārziņu ar burkāniem, viņam ir problēmas tāpat kā tam, kurš stīklainām acīm datora ekrānā blēnž uz neeksistējošiem burkāniem. Loginovs piebilst, ka nereti viena atkarība tiek noimāta ar citu, piemēram, alkoholisms ar norobežošanas virtuālā vidē, spēlēšanu līdz nomaņai.

Psiholoģe Aina Briede uzskata, ka *Fermas* veidotāji izmantojuši situāciju, kad ekonomiskās un sociālās krīzes ietekmē cilvēki ir psiholoģiski vājāki, nevar atļauties kvalitatīvi atpūties dēļ naudas trūkuma, tāpēc iet vieglāko ceļu — pavada daudz laika interneta vidē un skatās televizoru. Televīzija un interneta piedāvājums balstās uz cilvēku vajībām — slinkumu un nevēlēšanos kaut ko mainīt pašam. Šobrīd cilvēki ir psiholoģiski mazāk aizsargāti pret dažādām ietekmēm un tas izmantots, — saka psiholoģe.

«Ludzas Zeme»

KRĀSLAVA

Vispirms — trofeja, gaļa — pēc tam

Ļoti daudzi no mums medniekā saskata vienkāršu šāvēju, kas nav tālu no patiesības, bet īstens mednieks prot visu: precīzi šaut, laikā piebarot dzīvniekus, pareizi apstrādāt trofejas, izgatavot izbāzeņus — šī lielā meistarība ir dota no dabas retajam. Visu to un vēl vairāk spēj Aigars Jurašs, kurš ir dzimis Aknīstē, aiz Subates, pašā leišmalē.

Pirmo klasi Aigars pabeidza Gāršenes skolā, pēc tam viņa vecāki pārbrauca uz Vangaziem, kur turpinājās mācības vietējā vidusskolā. Mežsarga profesiju apguva Rankas meža skolā Gulbenes rajonā. Darba gaitas uzsāka Inčukalna mežsaimniecībā, kur 10 gadus nostrādāja par mežsargu, līdz viņu pamanīja kā ļoti labu mednieku un pārcēla darbā uz Allažu medību paraugsaimniecību, kurā 10 gadus nostrādāja par jēgeri. Aigars atceras, ka medības rikojās visiem to gadu lielākajiem Rīgas kungiem, pats biedrs Voss bija šo medību dalībnieks. Vienkāršai tautai bija liegts medīt paraugsaimniecībā, taču saviem labākajiem draugiem Aigars organizēja medības pa klušo. 90. gadu sākumā saimniecība tika likvidēta, Aigaram nācās domāt par citu darbu, viņš paņēma bankā kredītu un nopirka meža vedēju, ar kuru, braukājot pa Latviju un zāģējot mežu, galu galā iekūlās Latgalē un Robežniekos atrada savas jaunās mājas, kur mīt jau vienpadsmito gadu. Aigars apmetās uz dzīvi pie draudzenes, turpina medīt, piedalās izstādēs, izgatavo izbāzeņus, ierīkojis savu medību trofeju muzeju, būvē medību torņus un turpina dzīt jokus kā senāk.

«Reiz mani aicināja iet politikā, muļķis biju — negāju par velti naudu saņemt!» pasmejas Aigars un tālāk turpina nopietni. «Kā saku medības? Tēvs bija azartisks mednieks, no gadiem astoņiem vai deviņiem ņēma mani sev līdzī dzinējos. Deva arī pašaut mērķi. Trenējos elementāri — krusts uz papīra un šauj. Pa pudelēm savā dzīvē nešāvu nekad, pudeles šaut ir nekulturāli. Pirmās medijums bija putns — silis, nākamā trāpījās stīrna. Pašam tolaik bija kādi 16 vai 17 gadi, isti precīzi neatceros. Lai arī tēvs bija azartisks mednieks, viņš

● Aigars Jurašs un viņa darinājumi.

nebija kolekcionārs un nekrāja trofejas. Šodien Latvijā ir daudz mednieku, kuri nošauj buku, paņēma galvu aiz ragiem un iemet krūmos. Es tā nevaru, man gaļa bijusi nebijusi, man vajag trofeju — esmu īstais trofejnieks.»

Šodien Aigaram ir 53 gadi. Viņš ir medību kolektīva «Gusena» biedrs, kurā apvienojušies kādi 40 mednieki no Skukiem, Robežniekiem un Krāslavas. Gados jaunu cilvēku kolektīvā pavisam maz, praktiski visi pensionāri. Pērn kolektīvā iestājās jauns dalībnieks, kurš kļūdījās un meža kuīļa vietā nošāva Aigara suni, kurš, pēc saimnieka vārdiem, bijis klasisks medību suns, viņa nenovērtējams palīgs, nevis kaut kāda «šavka». Aigaram ir arī Eiropas laika — ekspertu vērtējumā šogad tā atzīta par labāko kuci Latvijā jaunākajā grupā.

Medību tradīcijas mainījušās Aigara acu priekšā: «Dzīvojot Rīgas rajona Vangāzos, gāju medībās uz zaķiem, šāvām pa 17 zaķiem dienā, arī lapsas gar Gaujas krastiem medīju. Tagad zaķus, lapsas un citus sīkus dzīvniekus mednieki nešauj. Nav intereses.»

Originālās vācu taures skaņa ir tikpat nepārspējama, kā pats Aigars savā arodā. Personīgajam medību trofeju muzejam, kas ierīkots pārtaisītājā siena šķūņa vienā galā, nav pat gada, bet tajā sakopots liels trofeju klāsts: alņi, briežu un stīrnu ragi, mežacūku ilknī, vilku galvaskausi. Praktiski visas trofejas ir kvalitatīvi izstrādātas, daudzās no tām ir ieguvušas medaļas. Šeit

apskatāmi ne tikai ilknī un ragi, bet arī dzīvnieku ādas, dažādu putnu un pat dažādu dzīvnieku izbāzeņi. Pērn, piemēram, Aigars taisīja vairāku lūšu izbāzeņus. Šeit ir rubenis — melns kā velns. Mednis — vecs izbāzeņis, kas jāatjauno. Fazāns draugam — jāved projām. Pūce, ūdensputni: pīles un zosis. Pat zelta fazāns, kas šajā kolekcijā neiederas, jo Latvijā nav sastopams, bet Robežnieku mini zoodārza dibinātāji Gabrusāni atdeva nobeigušos putnu muzejam. 80. gados Aigars no Krievijas medību plašumiem pārveda lācādu. Lācis nošauts Pleskavas apgabalā.

Aigars: «Tīrģu nejausi iepazīnos ar vietējo, kurš arī pasauca mani medībās. Tie bija krievu laiki, kad Krievijā medības netika stingri reglamentētas, citviet pat vispār nedarbojās nekādi likumi — brauc un šauj: nebija problēmu. Tā es tiku pie tā lāča.»

Bet tas nav vienīgais, ar ko lepoties. Viņa kolekcijā ir filmas par medībām, kādu nevienam citam tuvākajā apkārtnē nav. Savulaik Aigars aizrāvēs arī ar fotografēšanu, par to atgādina dažāda ierāmēta un muzejā novietota bilde. Aigars rāda, ka trofejas var pildīt arī noderīgas funkcijas, piemēram, ragi var kalpot par lielisku dekoru sienas pulkstenim, bet no meža cūkas nagiem var izgatavot ekskluzīvu pildspalvu un zīmuļu turētāju. Viņš priecājas arī par to, ka muzeja apmeklētājiem var parādīt ļoti daudz dažādu putnu, kas izskatās kā dzīvi. Dažus no tiem var vērot lidojumā — augstu pie griestiem apskatāma lielā gaura, zvirbuļu vanags. Aigars ir aizrautīgs makšķernieks, viņš izstrādā arī lidaku galvas.

Aigars: «Medaļas par izbāzeņiem nepiešķir, bet man ir milzīgs prieks, ka ciemiņiem varu parādīt, kā izskatās, piemēram, baltvēderis, mercene, baltpieres zoss, laukirbe, platknābis — alņi, briežu un stīrnu izbāzeņus, lai parādītu cilvēkiem, kādas ir atšķirības. Mums pat mednieku kolektīvā ir cilvēki, kuri praktiski nepazīst putnus.

Izbāzeņus izgatavoju arī pēc pasūtījuma.»

Pēdējā medību trofeju izstādē Krāslavā Aigara nomedītā staltbrieža ragi novērtēti ar 203,72 punktiem un piešķirta sudraba medaļa. Patiesi skaista trofeja ir nomedītā Skrundas virsmežniecībā. Aigars pie šī medījuma ticis pēc desmit gadu pārtraukuma, turklāt nedēļu gaidījis izejam preti stalto briedi.

«Mūsupusē pie tāda medījuma netikt, bet visur citur priekšā medību kolektīvi, un brīvi jebkurā vietā nepamedīsi,» stāsta Aigars. «Medīt Skrundas pusē mani uzaicināja sens, labs draugs. Es jau nešāvu jebkuru briedi, tikai tādu, kas man patīks. Tonakt garām pagāja ne viens vien, tikai ne tāds, ko gribētu nošaut. Arī ieraugot šo briedi un iespējamo trofeju, apdomāju, šaut vai nē. Ja paaicinās vēl, noteikti braukšu un šāvu tikai dzīvnieku ar vēl lepnākiem ragiem. Staltbriedis vispār ir ļoti skaists dzīvnieks, bet kā viņi bauru riesta laikā — to klausīties ir liela bauda.»

Tagad bezdarbnieks un mednieks, Aigars ar lauksaimniecību nenodarbojas, pat lāpstu nedur zemē, jo uzskata — tas nav izdevīgi. Traktoru divām govīm arī nav jēgas pirkt, maksāt svešiem par zemes apstrādi ir dārgi, prasības piena ražotājiem ir grūti izpildāmas un ātri iedzītu saimniecību minusos. Vai tad ar medīšanu var nopelnīt iztikai? Netieši, bet var! Izrādās, Aigars ir viens no labākajiem medību torņu būvētājiem Latvijā. Šo prasmi apguvis, strādājot medību saimniecībā. Aicina viņu no visas Latvijas, pēdējais pasūtījums — 15 torņi. Torņi top salīdzinoši ātri, šajā darbā Aigaram, protams, ir pārnīeks.

Aigara vislielākais lepnums ir paša meitaspēle, par kurām viņš saka: «Ļoti skaistas un mīlas!». Viena dzīvo Kanādā, Vankūverā, pilsētā, kur norisinājās olimpiāde, otra — uz salas starp Franciju un Angliju. Rādot savu bērnu fotogrāfijas, Aigars par katru atēlu atrod siltus vārdus. Lūk, Kanādas mazdēls ciemos, kurš pirms prombraukšanas nobildējies blakus vectēvam un ar viņa plinti rokās. Lūk, vecāka meita, kura tētītiem sacījusi: «Tu šeit vari izdzīvot tikai ar saviem jokiem!». Kā par brīnumu, pats Aigars vēl nav bijis ārzemēs.

«Ezerzeme»

Preiļos aizturēts ceļu policists

Kā ziņo LETA, Valsts policijas Iecirkņa drošības birojs (IDB) aizdomās par desmit latu kukuļa pieņemšanu 11. maijā aizturēja kādu Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa ceļu policistu.

Valsts policijas preses pārstāve Linda Neimane-Zobena informē, ka 2009. gada nogalē IDB no Latgales reģiona pārvaldes saņēma

informāciju par Preiļu policijas iecirkņa Satiksmes uzraudzības rotas darbinieku, kurš, iespējams, pieņem kukuļus. Tika uzsākta minētās informācijas pārbaude, 11. maijā IDB darbinieki, veicot operatīvo pasākumu kompleksu, aizdomās par kukuļa pieņemšanu aizturēja Preiļu iecirkņa Satiksmes uzraudzības rotas jaunāko inspektoru M.L.

VP IDB uzsākts kriminālpro-

cess pēc Krimināllikuma 320. panta 2. daļas — par kukuļa pieņemšanu, ko izdarījusi valsts amatpersona, izmantojot savu dienesta stāvokli.

Kā «Novadnieks» informē Valsts policijas preses pārstāve Linda Neimane-Zobena, Preiļu iecirkņa Satiksmes uzraudzības rotas jaunākais inspektors atstādīts no dienesta pienākumu pildīšanas līdz pārbaudes beigām.

Saeima atbalsta iespēju bērniem noteikt piespiedu uzvedības ierobežojumus

Saeima lēma atjaunot uzvedības ierobežojumus bērniem kā audzinoša rakstura piespiedu līdzekli. To nosaka trešajā galīgajā lasījumā pieņemtie grozījumi likumā «Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem».

Šādi grozījumi nepieciešami, lai nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem par mazāk smagiem pārkāpumiem varētu nepiemērot reālu brīvības atņemšanu, bet noteikt citus audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus.

Grozījumi nosaka iespēju bērnam piemērot uzvedības ierobežojumus uz laiku no 30 dienām līdz 12 mēnešiem. Bērnam varēs aizliegt apmeklēt noteiktas sabiedriskās vietās, satikties ar noteiktām personām, uzlikt par pienākumu noteiktā diennakts laikā

atrasties savā dzīvesvietā, kā arī periodiski ierasties uz reģistrāciju Valsts policijā. Tāpat kā audzinoša rakstura piespiedu līdzekli bērnam varēs noteikt pienākumu piedalīties pašvaldības sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programmās, turpināt pamatizglītības apguvi, kā arī ierasties uz konsultāciju pie psihologa, ārsta vai cita speciālista.

Uzvedības ierobežošana kā audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis tika piemērots līdz 2006. gadam, kad Saeima lēma par šīs normas izslēgšanu, jo pašvaldības bija norādījušas uz nespēju rast šim mērķim nepieciešamo finansējumu.

Atbildīgās komisijas priekšsēdētāja Ingrida Circene pauž gandarījumu par panākto vienošanos ar pašvaldībām, kas paudušas atbalstu šiem būtiskajiem grozījumiem un sava budžeta ietvaros

apņēmušas piemērot alternatīvus drošības līdzekļus un kontrolēt to ievērošanu.

Saskaņā ar likumu tiesnesis vai administratīvā komisija varēs uzlikt bērnam par pienākumu ārstēties no alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu vai citādas atkarības arī tad, ja bērns vai viņa vecāki tam nepiekrīt.

Ja audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa — sabiedriskā darba — izpildes laikā persona sasniedz 18 gadu vecumu, darba izpildi jānietis turpina, kamēr piespiedu līdzeklis izpildīts pilnā apmērā, paredz likums.

Lemjot par bērna ievietošanu sociālās korekcijas iestādē, tiesām turpmāk pēc iespējas būs jāņem vērā bērna izglītības līmenis un nepieciešamība turpināt izglītību, kā arī mācību gada sākums un beigas.

Juridiskā komisija vienojas par jaunām soda sankcijām «dzērājsoferiem»

Saeimas Juridiskā komisija, pēc plašām diskusijām vienojās par jauniem soda apmēriem autovadītājiem, kas pie stūres sēdušies alkohola reibumā.

Nemot vērā, ka dzēruši šoferi pie stūres visbiežāk tiek pieķerti stiprā alkohola reibumā, komisija balsojumā atbalstīja naudas sodu dubultošanu autovadītājiem, kuru organismā konstatēts vairāk par vienu promili alkohola.

Tādējādi autovadītājam, kurš brauc 1 – 1,5 promiļu reibumā, paredzēts piemērot naudas sodu no 600 līdz 800 latiem, administratīvo arestu no piecām līdz desmit diennaktīm, kā arī uz diviem gadiem atņemt vadīšanas tiesības. Patlaban naudas sods ir 400 lati, bet tiesības par šādu pārkāpumu atņemt uz vienu gadu.

Visbargākais sods paredzēts par transportlīdzekļa vadīšanu, ja alkohola koncentrācija organismā pārsniedz 1,5 promiļes. Par to paredzēts naudas sods no 800 līdz 1000 latiem, administratīvais arests no 10 līdz 15 diennaktīm, kā arī tiesību atņemšana uz četriem gadiem. Tāds pats sods plānots arī, ja autovadītājs bēg no policijas.

Ja izelpā vai asinīs konstatēta

alkohola koncentrācija ir no 0,5 līdz 1 promilei, paredzēts naudas sods no 300 līdz 450 latiem un tiesību atņemšana uz vienu gadu. Patlaban naudas sods ir no 200 līdz 300 latiem, bet tiesības atņemt uz sešiem mēnešiem.

Autovadītājiem, kuru stāžs ir mazāks par diviem gadiem, par braukšanu 0,2 – 0,5 promiļu reibumā paredzēts naudas sods no 150 līdz 300 latiem, kā arī tiesību atņemšana uz sešiem mēnešiem. Patlaban naudas sods ir 100 – 200 lati, bet tiesības atņemt uz trim mēnešiem.

Komisijā izskanēja atšķirīgi viedokļi par to, vai naudas sodu dubultošana ir samērīga un šajos ekonomiskajos apstākļos ir efektīvs veids, kā apkarot sēšanos pie stūres dzērūmā. Kā argumentēja Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) pārstāvji, lai arī situācija uz ceļiem pēdējos gados ir uzlabojusies, Latvija starp Eiropas Savienības (ES) valstīm joprojām ir piektajā vietā bojā gājušo skaita ziņā, bet naudas sods par braukšanu reibumā ir viens no zemākajiem ES.

«Neapšaubāmi, šādi pārkāpumi sabiedrībai ir ļoti bīstami un tiesības braukt dzērūmā nedrīkst būt nopērkamas ne par kādu naudu. Taču jāņem vērā, ka lielāki

naudas sodi veicina arī lielāku korupcijas risku, tādēļ iekšlietu struktūrām ļoti rūpīgi jāstrādā pie kukuļņemšanas izskaušanas,» uzsvēra komisijas priekšsēdētāja Vineta Muižniece.

Arī komisijas deputāte Solvita Āboltiņa (JL) norādīja, ka naudas sods būs efektīvs tad, kad tas būs gan bargs, gan neizbēgams un «dzērājsoferiem» nebūs iespējas «atpirkties».

Savukārt deputāts Imants Valers (TP) pauda neizpratni, ka šoferiem, kuri brauc dzērūmā bez autovadītāja tiesībām, saskaņā ar Krimināllikumu nereti tiek piemērotas maigākas sankcijas nekā tiem, kas sodīti par mazāku pārkāpumu saskaņā ar Administratīvo pārkāpumu kodeksu. Kā skaidroja CSDD pārstāvis Jānis Golubevs, tas skaidrojams ar Latvijas tiesu liberālo praksi Krimināllikuma normu piemērošanā, jo par braukšanu dzērūmā bez tiesībām iespējams piespriest arī visai bargus sodus.

Saeimas Juridiskā komisija noslēdza darbu pie Grozījumiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, otrajam lasījumam atbalstot arī virkni citu grozījumu šajā likumā.

POLICIJAS ZIŅAS

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

PREIĻU IECIRKNĪ

Nedēļas statistika

Laikā no 7. līdz 13. maijam Preiļu iecirknī reģistrēti 54 dažādi notikumi, uzsākti seši kriminālprocesi. Sastādīti 33 administratīvie protokoli, tajā skaitā viens protokols par sīko huligānismu un 21 protokols par atrašanos sabiedriskā vietā reibumā.

Reģistrēti trīs ceļu satiksmes negadījumi bez cietušajiem. Par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem sastādīti 97 protokoli, tajā skaitā astoņi protokoli — gājējiem, bet septiņiem vadītājiem protokoli sastādīti par transportlīdzekļu vadīšanu alkohola reibumā (tris dzērāji vadījuši automašīnas, bet četri braukuši ar velosipēdu).

Nozagtas motorlaivas

8. maijā policijā reģistrēts iesniegums par to, ka Līvānos pie pārceļtuves kāds vīrietis konstatējis zādzību. Nozagtas viņam piederošas divas alumīnija motorlaivas, kuras bija pieķēdētas ar trosi. Laivas varētu būt nozagtas laikā no 5. līdz 8. maijam. Materiālā zaudējuma apmērs tiek noskaidrots.

Daugavpils iecirknī

Aiztur laupītājus

7. maija pēcpusdienā Daugavpilī kādam četrpadsmitgadīgam jauniešam divas nezināmas personas atņēma mobilo telefonu. Tajā pat dienā policijas darbinieki, veicot šo personu meklēšanu, pilsētas centrā ar nepilnas stundas intervālu aizturēja divus vīriešus, kuri dzimuši 1987. un 1989. gadā. Gados jaunākais vīrietis jau agrāk bijis tiesāts. Aizturēšanas brīdī abi atradās alkohola reibumā. Nolaupītais mobilais tālrunis izņemts un atdots īpašniekam.

10. maijā ap pulksten 11.00 Daugavpils novada Taborē nezināmas personas piekāva 1959. gadā dzimušu vīrieti un nolaupīja viņam zelta gredzenu. Pēc notikušā cietušais griežas medicīnas iestādē pēc palīdzības, viņam tika konstatēti vairāki sasitumi. Par laupīšanu ierosināts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 176. panta 2. daļas. Jau nākamajā dienā Kriminālpolicijas darbinieki, veicot izmeklēšanu, uz aizdomu pamata par izdarīto noziegumu aizturēja 1991. gadā dzimušu vīrieti. Savukārt 12. maijā tika aizturēts arī otrs *kolēģis* — 1993. gadā dzimis jauniešs. Nolaupītā manta — zelta gredzens — izņemts un tiks atdots īpašniekam.

Divi narkotisko vielu atsavināšanas gadījumi

Kā informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne, 6. maijā Kriminālpolicijas biroja darbinieki Daugavpilī, realizējot operatīvo informāciju un veicot operatīvos meklēšanas pasākumus, aizdomās par narkotisko vielu glabāšanu un realizāciju aizturēja personu grupu — piecus cilvēkus. Automašīnā BMW tika atrasti un izņemti 10 gramī metamfetamīna.

Aizturēšanas brīdī visas personas, ieskaitot automašīnas vadītāju, — 1987., 1980., 1990. gadā dzimuši vīrieši un divas 1991. gadā dzimušas sievietes — atradās narkotisko vielu iespaidā. Visiem piemēroti ar brīvības atņemšanu nesaiestīti drošības līdzekļi.

Uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 253. panta 2. daļas «Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana, ja tas izdarīts atkārtoti vai ja to izdarījis personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās vai persona, kas agrāk izdarījusi narkotisko vai psihotropo vielu nolaupīšanu, vai ja tās izdarītas ar narkotiskajām vai psihotropajām vielām lielā apmērā», kas paredz sodu — brīvības atņemšanu uz laiku no pieciem līdz 10 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

Policijā reģistrēts arī otrs ar narkotiskām vielām saistīts gadījums. Daugavpilī aizturēta četru personu grupa par narkotisko vielu realizāciju un izņemti 100 gramī metamfetamīna.

Martā Latgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja darbinieku redzeslokā nonāca personu grupa, kas nodarbojās ar narkotisko vielu realizāciju. Veicot operatīvos meklēšanas pasākumus, aizdomās par narkotisko vielu glabāšanu un realizāciju 8. maijā aizturēts viens 1980. gadā dzimis un divi 1978. gadā dzimuši vīrieši, kā arī viena 1963. gadā dzimusi sieviete.

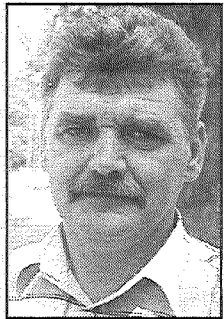
Veicot sankcionētu kratīšanu, privātmājā tika izņemti ap 100 gramī metamfetamīna, fasēšanas piederumi, kā arī noziedzīgā ceļā iegūta nauda. Pēc policijas rīcībā esošās informācijas, izņemto narkotisko vielu vērtība melnajā tirgū varētu būt aptuveni 1000 lati. Aizturētajām personām piemērots ar brīvības atņemšanu nesaiestīts drošības līdzeklis.

Sagatavots pēc Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes informācijas

Vai Neo ir jāsoda?

Gunārs Stuburs, zemnieks no Vārkavas novada Vārkavas pagasta:
— Nav jāsoda. Viņš atklātībā nodeva ziņas par algu lielumu valsts un pašvaldības uzņēmumos. Šis ziņas no sabiedrības tika slēptas. Tagad var salīdzināt, cik nopelna viņi, cik zemnieks. Līdz tam domāju, ka taupība valstī attiecas uz visiem, bet izrādās, ka nē. Drošības iestādēm būtu jānodarbojas ar istu noziedznieku meklēšanu un atklāšanu.

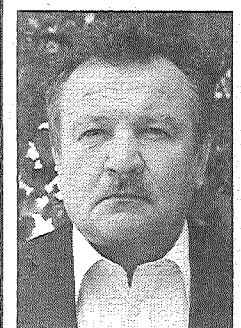

Ilga Ušacka, lauksaimniecības konsultante no Vārkavas novada:
— Grūti pateikt. Protams, nevienam nav patīkami, ka viņa algu publisko, un pārējie var apspriest nopelnīto. Taču, ja atklātībā nāk ziņas, ka vienā otrā nozarē

tiek maksātas ļoti lielas algas, piemaksas un prēmijas, tad tiem, uz ko attiecas taupības režīms un jāsaņem ļoti mazas algas, ir bēdīgi. Šādu informāciju slēpt no sabiedrības ir negodīgi.

Jūlija Bramane, pensionāre no Preiļiem:

— Apvainojoši, ka uz pensionāriem tiek izdarīts spiediens par viņu pensiju lielumu, spriež, ka tās varētu samazināt, ka valstij nav naudas, bet tajā pašā laikā izrādās, ka citi no valsts budžeta saņem tik lielas algas. Tajā visā lietā neesmu pa istam iedziļinājusies, tomēr es uzskatu, ka Neo nav jāsoda.

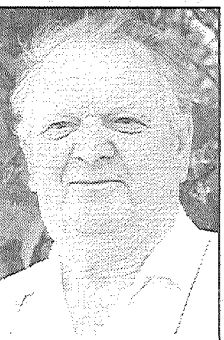

Vladimirs Ivanovs, Preiļu novada domes izpilddirektors:

— Neo ir izglītots cilvēks ar augstu intelektuāli līmeni, kas labi izprot notiekošos procesus sabiedrībā un valstī. Es atbalstu to, ko viņš ir darījis sabiedrības informēšanā. Manuprāt, viņa rīcība nav krimināli sodāma. Informāciju viņš ir ieguvis ar savām zināšanām un demonstrējis pilsonisko nostāju. To, ka VID drošības sistēmā bija nepilnības, viņš izmantoja nevis savtīgām interesēm, bet sabiedrības labā. Neo varbūt var piemērot administratīvu sodu, ja atradīs kādu pārkāpumu viņa darbībā, bet kriminālsods pilnībā izslēgts.

Valentīns Krauklis, pensionārs no Vārkavas novada Rožkalniem:

— Neo atklāja ziņas, kas no sabiedrības tika slēptas, viņš nav jāsoda. Un arī pret žurnālisti, izdarot viņas mājā kratīšanu un konfiscējot mantas, tā nedrīkstēja izturēties. Mūsu valstī ir vārda un preses brīvība. Nav svarīgi, kas isti slēpj aiz Neo vārda, galvenais, ka viņa rīcība ir pareiza un nesodāma.

L.Rancāne
Foto: A.Šņepsts

SLUDINĀJUMI

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Tālr. 26142514, 29293219, 20238990.

Pārdod

sarkanraibu 15 mēnešus vecu telīti. Tālr. 26323869;
BMW 525 TDS TOURING (1994. - 1995. g. izl., jauna TA, apdrošināšana, Ls 1400, labā stāvoklī) vai maina. T.28378334;
SUZUKI GSX R750 (2000. g. izl.), SUZUKI GSX R750 (1999. g. izl.). T.26465677;
VOLVO 850 (sedans, 1992. g. izl., sarkanā

Sestdien, 22. maijā, z/s «Mazputnēni» pārdos šķirotus un nešķirotus dažādu šķirņu dējējvistu cāļus, broilerus, pīlēnus, zoslēnus, pērļu visticīņas, dažādas krāsas un vecuma jaunputnus: Livānos 7.30; Rožupē 8.00; Rudzātos 8.20; Priekules 8.40; Sutros 9.10; Ančkinos 9.30; Vārkavā 9.50; Vecvārkavā 10.10; Pelēcos 10.40; Ārdavā 11.00; Aglonā 11.30; Rušonā 12.00; Aizkalnē 12.20; Preiļos 12.40; Riebiņos 13.10; Stabulniekos 13.30; Galēnos 13.50. Mob. tālr. 29219051.

krāsā, apsildāmi sēdekļi, el. lūka, el. logu pacēlājs, jauna TA, Ls 600). T.27018713;
MERCEDES BENZ S350 TO W140 (el. logi, klimata kontrole, Ls 2300). T.29105310;
AUDI A6 (2,4, 1998. g. izl., QUATTRO, gaiši pelēkā krāsā, benzīns, TA līdz 2011., labā tehniskā stāvoklī). T.25968428.

✓ Logi par pasakainu cenu.
✓ Ārurvis no Ls 99.
Bezprocentu kredīts.
Preiļi, Livāni.
Tālr. 28673992, 65321411.

Kreditēšana pret nekustamā īpašuma ķilu.
Tālr. 25441183, 28609904.

Steidzami vajadzīga slaucēja lopkope Livānu novadā.
Tālr. 29617830.

Vai kurmji dārzā ir neuzvarami?

Nasko racēju nedarbus katrs būs pamanījis gan dārzāju dobēs, gan puķu stādījumos, gan smuki sazaļojušajā zālienā. Gatavā sodība! Kā tikt galā ar kurmjiem? Varbūt likt slazdus, varbūt alās iebērt ko indīgu?..

Tā kā kurmis ir kukaiņēdājs, tad jūsu iebērtās indīgās vielas ēdis nelabprāt. Galvenais ir pareizi izvietot indi. Ar metāliska stieņa palīdzību nosakiet galvenos pārvietošanās maršrutus. Uzmaniģi ar stieni izveidojiet atveri un ielieciet indi eja. Tikpat uzmaniģi, neaizberot indi, aiztaisiet atveri. Ievietojiet indi vismaz četrās vietās. Veiksmīga rezultāta iegūšanai kurtim jāatrod un jāpaēd inde.

Ja kurtmju nav daudz, tos var izķert ar lamatām. Galvenais ir pareizi izvēlēties vietu. Bezjēdzīgi būtu likt slazdu kurtmja rakumā. Iztaigājiet teritoriju un nosakiet kurtmja ierašanās vietu un virzienu, — te zeme būs pacelta, un te tas arī jāķer. Zemi piemīdīet, lai nebirst eļās. Tad uzmaniģi atveriet eju un ievietojiet līdz pusei divus slazdus. Divus tāpēc, ka nav zināms, no kuras puses negaidītais ciemiņš nāks. Katru slazdu jāliek ar atveri uz pretējo pusi. Apsedziet ar dēlīti.

Atbaidītāji var būt elektroniskie, elektromehāniskie un mehāniskie. Elektroniskie ģenerē skaņas svārstības 300 – 400 Hz diapazonā. Pakāpeniski dzīvnieki pārvietosies tālāk un tālāk no skaņas

avota. Mehāniskie atbaidītāji ir dažādas ierīces, kas rada skaņu. Visvienkāršāk ir izgatavot «dzirnaviņas» no plastmasas pudeles. Pagatavošanai vajadzēs metāla cauruli un 1,5 vai 2 litru plastmasas pudeli. Caurules apakšā ar koka korķa palīdzību piestiprina stieni 8 – 10 mm diametrā. Pudeles apakšā ar karstu naglu izveido caurumu. Pudeles malās taisa četras iegriezumus un izveido «spārnus». Pie mazākā veļa pūtiena pudele griežīsies, tukšā caurule rezonēs un veidos kurtmjiem nepatīkamu skaņu.

Savukārt indīgās gāzes ir efektīvas tikai stipri nesazarotās eju sistēmās. Kurtmis

ļoti ātri norobežo un blīvi aiztaisa sagāzēto atzaru un turpina rakt tālāk. Eju apludināšana ar dārza šļūtenes palīdzību reti ir efektīva. Ja nevar ātri un pilnīgi apludināt visu alu sistēmu, rezultātā kurtmis vēl aktīvāk raks citā dārza daļā.

Insekticīdus un fumigantus izmanto slieku un kukaiņu skaita samazināšanai. Rezultātā kurtmji pārvācas uz barības bagātākām vietām. Tomēr slieku daļēja iznīcināšana var tikai veicināt kurtmju eju rakšanu jaunas barības meklējumos.

Vēl var sagaidīt, kad kurmis sāks rakt eju, un ar lāpstu tas jāizceļ un jāiznīcina.
Izmantoti Latvijas preses materiāli

Turēsimies pretī odiem un ērcēm

Esam Lieldienās šūpolēs šūpojusies vai ne, bet, sākoties siltam laikam, saņemam arī pamatīgu piedevu — odus un ērces. Kur nu vēl bišu un lapseņu dzēlieni, no kuriem bieži rodas visai nepatīkamas alerģijas.

Alerģijas pat no odiem

Sākoties siltam laikam, sezonu atklāj arī bites, lapsenes, odi un ērces. Vairumā gadījumu bišu, lapseņu un odu kodumi mūs īpaši netraumē — kādu laiciņu pasūrst, varbūt nedaudz piepampst. Taču ir cilvēki, kuriem dzēlieni rada nopietnus sarežģījumus — insektu alerģiju. Šādā gadījumā reakcija pret dzeloni un miesā iekļuvušo indi var kļūt neprognozējama — no tirpoņas visā ķermenī un galvas reiboņa līdz pat drudzim un samaņas zaudēšanai. Šādi gadījumi tiek dēvēti par anafilaktisko šoku.

To, vai ir alerģija pret kukaiņu kodumiem, var pārbaudīt, veicot ādas analīzi. Īpaši to ieteicams izdarīt cilvēkiem, kuriem jau ir kāda alerģija, piemēram, no putekļiem, ziedputekšņiem, pārtikas pro-

duktiem, dzīvnieku spalvas. Šādu pārbaudi varētu veikt arī tiem, kuri kādreiz jau ir smagi pārcietuši dzēlienu.

Visbīstamākie ir ērcu kodumi

Daudz bīstamāki par odu un bišu kodumiem ir ērcu kodumi, jo tās pārnēsā slimību izraisītājus. Daudz ērcu Latvijā ir inficētas ar ērcu encefalītu vai ar Laima slimības (boreliozes) izraisītāju.

Parasti inficēšanās notiek, ērci nepareizi izņemot, jo slimības izraisītājs atrodas ērces zarnu traktā. Saspižot ērces vēderiņu, slimības ierosinātājs caur tās snukīti un kodumu ādā gluži kā caur šļirci nonāk cilvēka organismā.

Ērces izvilkšanai nekādā gadījumā nedrīkst izmantot nekādas vielas, piemēram, eļļu vai spirtu, jo pašreiz ir precīzi noskaidrots, ka tās ērci izraisa vienīgi vemšanu. Ērce jāizņem tā, lai tā netiktu saņemta. Vislabāk izmantot diega cilpu. Noder arī remantadina lietošana. Taču pote pret ērcu encefalītu nepasargā no Laima slimības, ko arī pārnēsā ērces.

Drošības pasākumi

Lai nepieļautu ērces piesūkšanos, pirms došanās mežā apģērbs jāpielāgo tā, lai ērce zem tā nevarētu pakļūt. Kā papildu drošības pasākumu var lietot arī ērcu atbaidīšanai domātos repelentus, apsmidzinot ar tiem apģērbus. Tomēr repelenti nepasargās, ja apģērbs nebūs pareizi pielāgots.

Repelenti ir paredzēti arī odu un citu liodojošo kaitēkļu atbaidīšanai. Šā veida produkti ir biocīdi, kurus izmanto aizsardzībai pret kaitīgiem organismiem, arī bezmugurkaulniekiem (piemēram, blusām) un mugurkaulniekiem (piemēram, putniem), tos atbaidot vai pievilinot. Šajā produktu veidā ietilpst arī biocīdi, kurus tieši vai netieši izmanto cilvēku vai veterinārajai higiēnai.

Repelentus un atraktantus iedala divās apakšgrupās: repelenti, kurus lieto tieši uz cilvēka vai dzīvnieka ādas, kā arī atraktanti un repelenti, kurus nelieto tieši uz ādas.

Izmantoti preses materiāli